

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Bakalářská práce

MARIE KINDERMANNOVÁ

**SLOVESA POHYBU VE ŠPANĚLŠTINĚ
A JEJICH EKVIVALENTY V ČEŠTINĚ**

**THE VERBS OF MOVEMENT IN SPANISH
AND THEIR EQUIVALENTS IN CZECH**

Praha 2011

vedoucí práce:
Doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala Doc. PhDr. Petru Čermákovi, Ph.D., za jeho cenné rady a odborné vedení během celé práce a rodině za pomoc a podporu.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 20. 5. 2011

podpis

ABSTRAKT

Práce vychází z předpokladu, že slovesa pohybu ve španělštině se významově liší od svých českých protějšků. Dokladem tohoto tvrzení je paralelní korpus, v němž jsou zkoumány jednotlivé ekvivalenty početně i významově. Následně jsou popsány významy španělských sloves s důrazem na prvky, které se v češtině nevyskytují nebo jsou rozdílné a mohou českému rodilému mluvčímu působit problémy při porozumění a překladu.

The bachelor thesis is based on assumption that the Spanish verbs of movement differ semantically from their Czech equivalents. The paralel corpus proves this statement and works as the basic instrument for the numerical and semantic research of the equivalents. The meanings of the Spanish verbs are described consequently emphasizing the elements which cannot be found in the Czech language or which are different and can cause difficulties to a Czech native speaker.

OBSAH

I. ÚVOD.....	7
II. HYPOTÉZA.....	8
III. POSTUP.....	10
III. 1. PRAMENY A NÁSTROJE VÝZKUMU.....	10
III. 1. 1. NÁSTROJ VÝZKUMU: PARALELNÍ KORPUS.....	10
III. 1. 1. a) ÚSKALÍ PARALELNÍHO KORPUSU.....	10
III. 1. 2. SÉMANTICKÁ ANALÝZA SLOVES DOLORES GARCÍI PADRÓNOVÉ	12
III. 2. PROBLEMATICKÉ SKUPINY SLOVES.....	13
IV. POPIS JEDNOTLIVÝCH PROBLEMATICKÝCH SKUPIN SLOVES A JEJICH ČESKÝCH EKVIVALENTŮ	14
IV. 1. SLOVESA LLEGAR, VENIR, ACUDIR	14
IV. 1. 1. a) LLEGAR	14
IV. 1. 1. b) DORAZIT KAM.....	17
IV. 1. 2. a) VENIR.....	21
IV. 1. 2. b) PŘIJÍT	23
IV. 1. 3. a) ACUDIR	30
IV. 1. 3. b) PŘISPĚCHAT.....	33
IV. 1. 3. c) SROVNÁNÍ VÝZNAMU SLOVESA <i>ACUDIR</i> A JEHO NEJČASTĚJŠÍCH ČESKÝCH EKVIVALENTŮ	34
IV. 1. 4. SHRUTÍ VÝZNAMOVÝCH ROZDÍLŮ SLOVES <i>LLEGAR</i> , <i>VENIR</i> <i>A ACUDIR</i>	36
IV. 2. IR, ANDAR, CAMINAR	37
IV. 2. 1. a) IR.....	37
IV. 2. 1. b) JÍT	42
IV. 2. 2. a) ANDAR.....	45
IV. 2. 2. b) CHODIT	48

IV. 2. 3. a) CAMINAR.....	50
IV. 2. 3. b) KRÁČET.....	53
IV. 2. 4. VÝZNAMOVÉ ROZDÍLY SLOVES <i>IR</i> , <i>ANDAR</i> , <i>CAMINAR</i>	55
IV. 3. SALIR, PARTIR.....	56
IV. 3. 1. a) SALIR	56
IV. 3. 1. b) VYJÍT	59
IV. 3. 2. a) PARTIR.....	62
IV. 3. 2. b) ODEJÍT	64
IV. 3. 3. VÝZNAMOVÉ ROZDÍLY SLOVES <i>SALIR</i> A <i>PARTIR</i>	67
IV. 4. SLOVESA <i>IR</i> , <i>VENIR</i> , <i>LLEGAR</i>	68
IV. 4. 1. HYPOTÉZA.....	68
IV. 4. 1. a) AKCE VYJÁDŘENÁ SLOVESY <i>VENIR</i> A <i>LLEGAR</i> SMĚŘUJE K MLUVČÍMU	69
IV. 4. 1. b) AKCE VYJÁDŘENÁ SLOVESY <i>IR</i> A <i>LLEGAR</i> SMĚŘUJE OD MLUVČÍHO	69
IV. 4. 1. c) PŘI POUŽITÍ SLOVESA <i>LLEGAR</i> SE NEKLADE DŮRAZ NA PRŮBĚH PŘEMÍSTĚNÍ, ALE POUZE NA SAMOTNÝ FAKT <i>PŘIJITÍ/PŘIJETÍ</i> <i>NĚKOHU/NĚČEHO NĚKAM</i>	70
IV. 4. 1. d) <i>VENIR</i> NAOPAK POPISUJE CELÝ PROCES.....	71
IV. 4. 1. e) SE SLOVESEM <i>IR</i> ANI <i>VENIR</i> NEMŮŽE BÝT UVEDEN ÚDAJ O DÉLCE TRVÁNÍ POHYBU	73
IV. 4. 1. f) URČIT, ZDA SE JEDNÁ O POHYB SMĚREM K MLUVČÍMU ČI OD MLUVČÍHO, V NĚKTERÝCH PŘÍPADECH VYŽADUJE HLUBŠÍ VCÍTĚNÍ .	73
IV. 4. 1. g) ČESKÉ <i>PŘIJÍT</i> LZE UŽÍT, AŽ UŽ SE JEDNÁ O POHYB K MLUVČÍMU ČI SMĚREM OD NĚHO	74
IV. 4. 1. h) ČESKÉ <i>JÍT/JET</i> MŮŽE BÝT DOPLNĚNO ČASOVÝM ÚDAJEM ...	75
IV. 4. 2. VÝZNAMOVÉ ROZDÍLY SLOVES <i>IR</i> , <i>VENIR</i> A <i>LLEGAR</i>	76
V. ZÁVĚR	78
VI. LITERATURA	80

I. ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce, která je založena na výzkumu pomocí paralelního česko-španělského korpusu, je popis významů španělských sloves pohybu na základě kontrastivní analýzy s jejich českými protějšky.

Ke své analýze jsem zvolila slovesa vyjadřující pohyb, neboli přemístění subjektu či objektu v prostoru. Některá z těchto sloves tvoří dvojice, s jejichž užíváním může mít český mluvčí značné potíže – např. *ir* a *venir*, *partir* a *salir*. Je totiž zvykem chápat jejich význam na základě pouhého přiřazení českých ekvivalentů, ovšem v obou jazycích mají jednotlivá slova navzájem se nepřekrývající významy.

II. HYPOTÉZA

Významy českých a španělských sloves pohybu si vzájemně neodpovídají. Kolokace sloves popsaných jako vlastní ekvivalenty se proto v mnoha ohledech liší.

Pro českého nerodilého mluvčího tak vznikají nejasnosti při překladu do španělštiny, jak ilustruje E. Fernández Couceiro. Komentuje například chybné užívání sloves *ir* a *venir*: „En la mayor parte de los casos, los errores se deben a la interferencia del checo al colocar *ir* siempre que aparece *jít* y *venir* cuando aparece *přijít*.“ (Fernández Couceiro, 2000)

Podíváme-li se do Španělsko-českého slovníku Josefa Dubského na heslo *venir*, dočteme se, že české ekvivalenty tohoto slovesa jsou *přijít* a *přijet*. (Dubský, 1978.)

Paralelní korpus při zadání lemmatu *přijít* a zároveň lemmatu *venir* ukáže 1775 případů, mezi nimi:

„*Mohl byste na chvíli přijít do kuchyně?*“

“*¿Podría venir un momento a la cocina?*”

„*Ronalde, ráno musíš přijít ke mně do ateliéru, dodělal jsem jedno zátiší, na kterém necháš oči.*“

“*Ronald, tenés que venir al taller mañana por la mañana, acabé una naturaleza muerta que te va a dejar como loco.*”

Při změně lemmatu *přijít* na *přijet* vidíme 445 příkladů, např.:

Ještě může přijet, není důvod si zoufat.

Todavía podría venir, no había que desesperarse.

Výsledek vypadá totožně se slovníkovým heslem, ovšem pouze do doby, kdy zadáme samotné lemma *venir* a objeví se nám 6272 výskytů. Na základě jednoduché úvahy vidíme, že sloveso *venir* musí mít mnoho jiných ekvivalentů než tyto dva, které ve skutečnosti zabírají pouze 33,01 % z celkového počtu výskytů.

Chceme-li přeložit slovesa *přijít* a *přijet*, lze automaticky aplikovat *venir*? Ptá se český nerodilý mluvčí. Pod heslem *přijít* v česko-španělské variantě stejného slovníku nalezne

ekvivalenty *llegar, venir, acudir*.

- Při hledání lemmatu *přijít* a zároveň lemmatu *llegar* dostaneme 1718 výsledků, což je 26,49 % z celkového počtu výskytů slovesa *přijít* v paralelním korpusu.
- Lemma *přijít* a zároveň *venir* se objevuje 1775x, zaujímá tedy druhé místo s 26,39 %.
- *Přijít* a zároveň *acudir* se dohromady vyskytuje 119x, tzn. zaujímá necelá dvě procenta z celkového počtu výskytů.

Na základě jednoduché úvahy lze dospět k závěru, že nejpravděpodobněji sloveso *přijít* přeložíme jako *llegar* (případně ještě *venir*), ale jako *acudir* téměř nikdy. Mají ale slovesa *llegar* a *venir* mezi sebou tak velký významový rozdíl, aby bylo třeba se jím zabývat?

A jestli ano, jaký je tento rozdíl? A jak poznám, které sloveso v dané situaci použít? Pro nabytí úplné jistoty je nezbytností ověřit slovníkové teorie v praxi, neboli v paralelním korpusu.

Další možností, jak popsat význam jednotlivých sloves, je rozbor jednotlivých sémata, která každé sloveso obsahuje. Tak postupuje Dolores García Padrónová ve své doktorské práci *Estudio semántico de los verbos de movimiento en el español actual*.

Tak např. slovesu *venir* přiřazuje sémata {+dynamicita, ±vertikalita, +orientace, +adlativo, ±bodovost, +nepřetržitost}.

Tato práce si klade za cíl vysvětlit českému rodilému mluvčímu význam jednotlivých španělských sloves pohybu na základě popisu uvedeného ve výkladovém slovníku a zaměřit se na významově problematické skupiny sloves na základě kontrastivní analýzy českých a španělských ekvivalentů, kterou podpoříme paralelním korpusem.

III. POSTUP

Popis významů sloves se bude zakládat na definici z výkladového slovníku a výzkumu v paralelním korpusu.

III. 1. PRAMENY A NÁSTROJE VÝZKUMU

Význam sloves pohybu budu popisovat na základě Velkého česko-španělského a španělsko-českého slovníku (Dubský, 1999) a výkladového slovníku Gran diccionario de uso del español actual (Sánchez, 2001).

Klíčovým bodem této práce je ale použití právě vznikajícího česko-španělského paralelního korpusu k verifikaci hypotéz na jistém objemu autentických dat.

III. 1. 1. NÁSTROJ VÝZKUMU: PARALELNÍ KORPUS

Jazykový korpus je rozsáhlý soubor textů, v jehož rámci lze vyhledávat jednotlivá slova. Paralelní česko-španělský korpus je, jak již bylo řečeno výše, právě vznikající databáze, která slouží k porovnávání synchronních českých a španělských textů. Přístup k tomuto nástroji je možný pouze za akademickými účely. Data z korpusu pro účely této práce byla získávána v období od 1. 3. 2011 do 22. 5. 2011. Více informací lze najít na internetové adrese ucnk.ff.cuni.cz/intercorp.

VYHLEDÁVÁNÍ V KORPUSU A FORMÁT DAT

Vyhledávač zobrazí pouze ty věty, které obsahují zadaná slova. Lze zadat české či španělské slovo nebo obě zároveň. V posledním jmenovaném případě jsou výsledkem vyhledávání pouze totožné české a španělské věty, z nichž každá obsahuje příslušné sloveso.

III. 1. 1. a) ÚSKALÍ PARALELNÍHO KORPUSU

Přestože paralelní korpus je velmi užitečný a nenahraditelný nástroj k určení poměru překladů jednotlivých sloves, je třeba mít na paměti, že dochází k jistým nepřesnostem.

Paralelní korpus zobrazí zrcadlově vždy jednu větu ve španělštině a jednu v češtině. Vyskytuje-li se v obou těchto větách vyhledávané slovo či lemma, je takový případ započítán kladně.

Příklad 1.

Lemma *přijít* + lemma *llegar*

„Zajisté, pane,“ pokračoval číšník zarputile. „Ale než jste sem přišel, pane, odešel jste odsud, jak jsem vyrozuměl.“

- Desde luego, señor - insistió terca- mente el camarero -, pero antes de llegar, señor, tengo entendido que usted se marchó de aquí.

Není ovšem neobvyklým jevem, že ve větě jsou dvě nebo více sloves a že vyhledávaná slovesa nejsou svými protějšky.

Příklad 2.

Lemma *přijít* + lemma *llegar*

Ale potom přišla na klíč, jak si sled svého vyprávění zapamatovat a tehdy se do něj ponořila natolik, že přestala i jíst, škrábat se, očichávat se, naříkat a dokázala přemoci jednu ze svých nesčetných bolestí za druhou.

Pero luego inventó una clave para recordar en orden, y entonces pudo hundirse en su propio relato tan profundamente, que dejó de comer, de rascarse, de olerse, de quejarse, y llegó a vencer, uno por uno, sus innumerables dolores.

Přestože tento případ je menšinovým jevem, je třeba mít na paměti, že veškeré číselné závěry jsou pouze přibližné.

Dále je třeba si uvědomit, že slovesa pohybu se často pojí s komplementy, se kterými tvoří ustálené slovní spojení nebo sémantický celek, který nabývá zcela jiného významu, a nelze tudíž očekávat, že bude sloveso do češtiny přeloženo doslovně.

Děje se tak i u příkladu

*Když tak pozoruju, co jste s nimi udělali,
napadá mě slovo „budižkničemu“!*

*Cuando pienso lo que has hecho con
ella, la frase «vivir como un puerco» me
viene a la cabeza de manera irresistible.,*

kde vyhledávač registruje pouze vyhledávané lemma *venir*, které je zde ovšem součástí slovního spojení *venir a la cabeza*, znamenajícího v češtině *napadnout, přijít na mysl*.

Procentuální podíly překladů jednotlivých sloves jsou tedy pouze relativní a slouží k porovnání jednotlivých ekvivalentů mezi sebou. Nemohou však být totální, protože neznáme počet sloves bez pevného komplementu.

III. 1. 2. SÉMANTICKÁ ANALÝZA SLOVES DOLORES GARCÍI PADRÓNOVÉ

Popis významů některých sloves se bude zakládat na koncepci doktorské práce Dolores Garcíi Padrónové, jejíž podstatou je sledování přítomnosti (znaménko +) nebo absence (znaménko ±) předem vymezených sémantických kategorií.

Například: sloveso *venir* obsahuje následující sémata:

{+dynamicita, ±vertikalita, +orientace, +adlativo, ±bodovost, +nepřetržitost},

kde dynamicita znamená pohyb, vertikalita směr pohybu – zda musí být nutně jen vertikální, nebo, jako v tomto případě, zda může popisovat i pohyb horizontální. Přítomnost orientace značí, že sloveso v sobě zahrnuje význam orientace pohybu směrem k mluvčímu, jako je tomu nejen u slovesa *venir*, ale i například *salir* a *partir*. Ablativnost nebo adlativnost specifikuje směr orientace – od mluvčího nebo k mluvčímu. Může tedy být přítomna pouze u sloves orientovaných. Bodovost (v originále „puntual“) se zaměřuje na to, zda má význam slovesa v sobě zahrnut jeden bod, ve kterém pohyb či přemístění začíná nebo končí. U slovesa *venir*, jak vidno, tento rys nenalézáme. Nepřetržitost značí, že se pohyb obvykle nepřerušuje; naopak u sloves, kde se toto séma nevyskytuje, je třeba počítat s možností přerušování pohybu (např. u slovesa *recorrer*).

III. 2. PROBLEMATICKÉ SKUPINY SLOVES

Na základě sémantické příbuznosti byly stanoveny tři problematické skupiny sloves, v jejichž rámci dochází českým rodilým mluvčím k zaměňování španělských ekvivalentů.

Jsou jimi:

1. Slovesa *llegar*, *venir*, *acudir*, která se všechna dají přeložit jako *přijít*.
2. Slovesa *ir*, *andar*, *caminar*, která znamenají *jít*, *kráčet*.
3. Slovesa *partir*, *salir*, *irse*, která mají význam *odejít*, *vyjít*.
4. Speciální skupinu pak tvoří slovesa *ir*, *venir* a *llegar*, jejichž problematiku jsem zpracovala na základě článku E. Fernández Couceira (Fernández Couceiro, 2000).

IV. POPIS JEDNOTLIVÝCH PROBLEMATICKÝCH SKUPIN SLOVES A JEJICH ČESKÝCH EKVIVALENTŮ

IV. 1. SLOVESA LLEGAR, VENIR, ACUDIR

Všechna tato slovesa se obvykle překládají do češtiny jako *přijít*. Co ale ve skutečnosti toto české sloveso znamená? Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (Akademie věd České republiky, 2006) uvádí několik významů, mezi nimi *chůzí se někam dostat, octnout se někde, následovat, dojít, dospět*.

IV. 1. 1. a) LLEGAR

Sloveso *llegar* se dle Španělsko-českého slovníku překládá jako *přijít, dostat se kam, dojít, přijet, dosáhnout* či *doletět*. V korpusu lze ale zjistit, že konkrétní ekvivalence jsou následující:

LLEGAR

CELKEM 13099 VÝSKYTŮ

ČESKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH ¹
přijít ²	1718	13,11
dorazit kam	1140	8,70

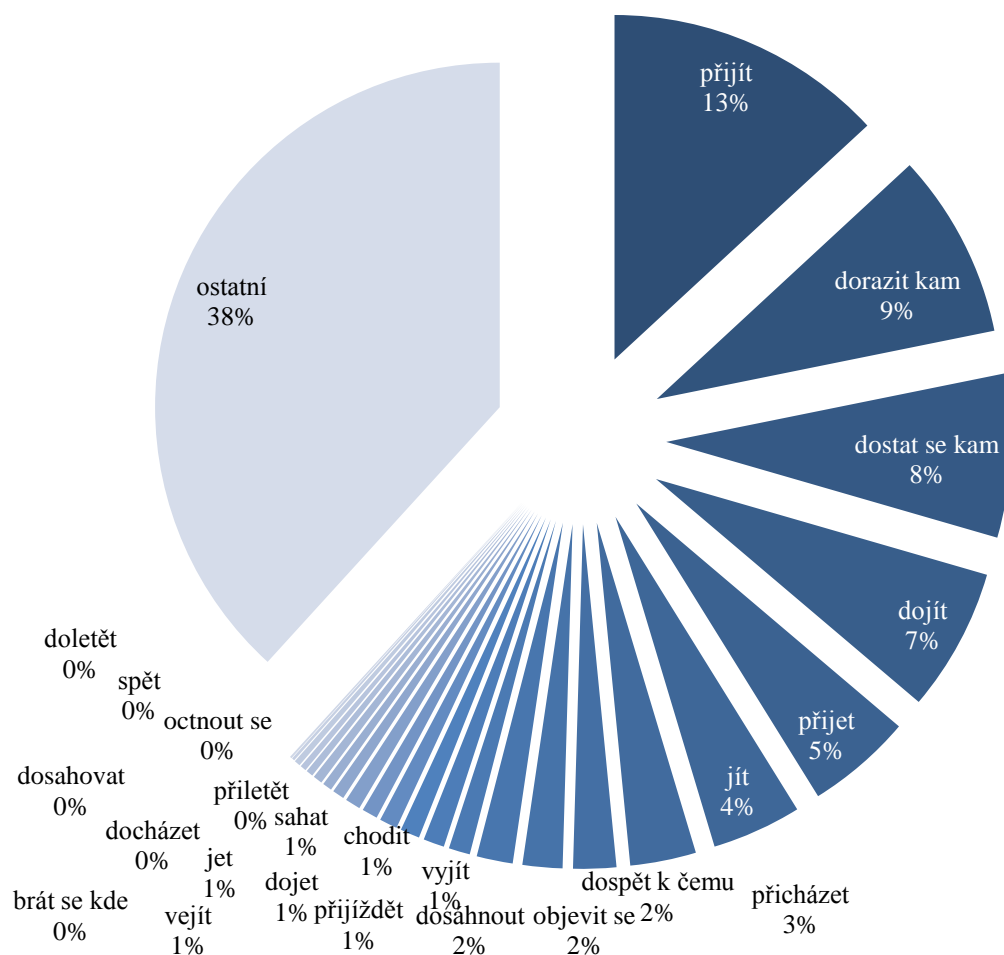
¹ Podílem v procentech se zde rozumí podíl užití tohoto ekvivalentu z celkového počtu výskytů slovesa *llegar*. Vzorec pro tento výpočet je v tomto případě $x = y : z$; kde x je procentuální podíl a y počet výskytů konkrétního ekvivalentu zjištěný z korpusu a zapsaný v druhém sloupci. z je pak jedno procento z celkové sumy, které vypočteme jako celkový počet výskytů slovesa *llegar* děleno stem, v tomto případě 13099: 100 = 130,99.

² Tučně jsou zobrazena slovesa, která byla uvedena ve slovníku Josefa Dubského.

dostat se kam	1004	7,66
dojít	880	6,72
přijet	649	4,95
jít	550	4,20
přicházet	405	3,09
dospět k čemu	264	2,02
objevit se	245	1,87
dosáhnout	222	1,69
vyjít	131	1,00
přijíždět	129	0,98
chodit	119	0,91
dojet	110	0,84
vejít	96	0,73
jet	94	0,72
sahat	73	0,56
brát se kde	58	0,44
docházet	57	0,44
přiletět	43	0,33
dosahovat	37	0,28
oetnout se	37	0,28
doletět	17	0,13
spět	12	0,09
CELKEM	8090	61,76

Zahrnu-li i nepopsané ekvivalenty a převedu-li tabulku do grafu, získám přehled o celkové situaci:

LLEGAR

IV. 1. 1. b) DORAZIT KAM

Nyní popíšu překlady druhého nejčastějšího ekvivalentu – slovesa *dorazit kam*. Sloveso *přijít* bude rozebráno v oddílu pojednávajícím o slovese *venir*.

DORAZIT KAM

CELKEM 1506³ VÝSKYTŮ

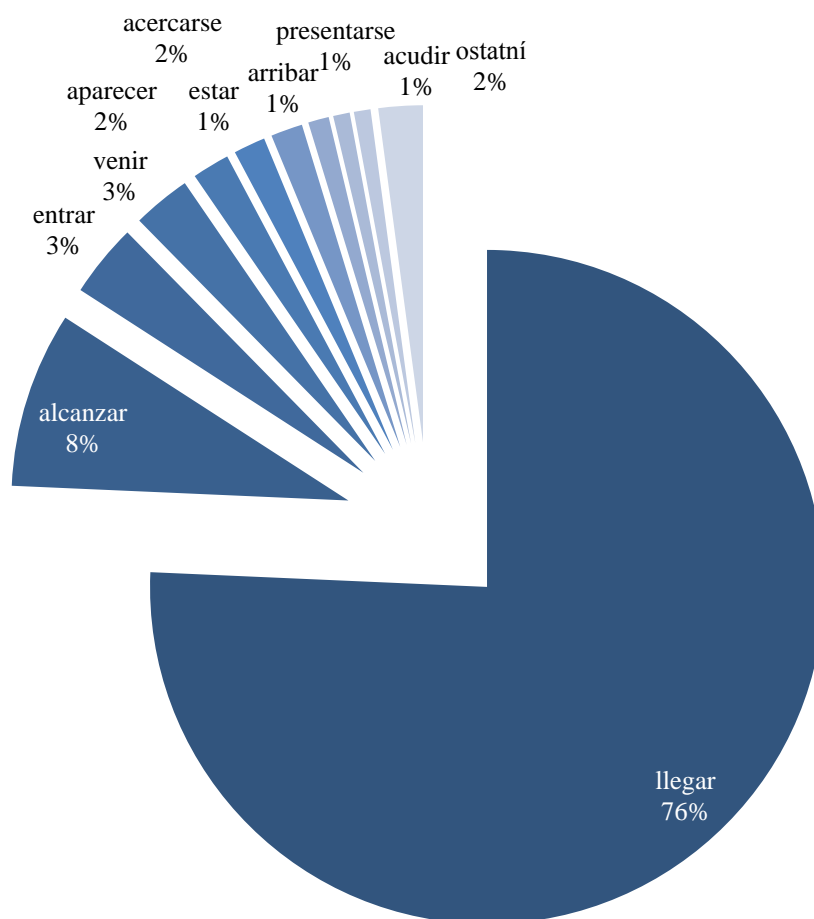
ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
llegar	1140	76,00
alcanzar	127	8,47
entrar	53	3,53
venir	42	2,80
aparecer	27	1,80
estar	23⁴	1,53
acercarse	23	1,53
arribar	15	1,00
presentarse	12	0,80
acudir	12	0,80
CELKEM	1474	98,27

---

³ Sloveso *dorazit* se v korpusu vyskytuje 1537x, ale v 1,5 % případů ve významu *dorazit koho*. Po odečtení tohoto jednoho a půl procenta z celkového množství případů je základem mého popisu 1506 výskytů.

⁴ U tučně zobrazených počtů výskytů došlo k tak velkým nepřesnostem, že bylo třeba spočítat přibližnou odchylku a následně přibližný počet případů, kde se jedná o skutečné ekvivalenty.

DORAZIT KAM

Na základě obou grafů je zřejmé, že sloveso *llegar* má mnoho různých českých ekvivalentů, zatímco sloveso *dorazit kam* disponuje pouze několika španělskými protějšky. Důvodem je menší počet významů a odlišné funkce sloves v jednotlivých jazycích a časté užívání slovesa *llegar* jako součásti opisné konstrukce.

POROVNÁNÍ VÝZNAMU S ČESKÝMI EKVIVALENTY

Podle Dolores Garcíi Padrónové sloveso *llegar* obsahuje tato sémata:

{+dynamicita, ±vertikalita, +orientace, +adlativnost, +bodovost, ±ohraničenost}.

Což znamená, že sloveso popisuje pohyb, který může být vertikální i horizontální a je orientován vůči mluvčímu. Adlativnost pak znamená pohyb směrem k mluvčímu, přičemž E. Fernández Couceiro tvrdí, že sloveso *llegar* implicitně neoznačuje směr pohybu, tzn. pohyb popsáný tímto slovesem může nastávat směrem k mluvčímu i směrem od něho.

V paralelním korpusu lze najít příklady obou druhů pohybu:

„*Kde se tu bereš?*“ *¿Cómo has llegado hasta aquí?* – pohyb směrem k mluvčímu

Musíte být na další vystoupení pěkně vodpočínutej. Debe usted llegar al próximo concierto tranquilo y descansado. – pohyb směrem od mluvčího

Bodovost znamená, že přemístění by mělo začínat nebo končit v nějakém bodě a absence ohraničenosti říká, že tento bod nemusí být pro mluvčího ohraničený (neboli nacházející se mezi limitami).

České sloveso *dorazit kam* není orientováno, pohyb jím popisovaný nemá žádný směrový vztah k mluvčímu, tudíž ani adlativní. Bodovost přítomna je, pohyb musí být ukončen v nějakém bodě, ale ne nutně ohraničeném, jak je vidět i z následujícího úryvku:

Pojede ještě dost dlouho, než dorazí na místo určení. Damogran je totiž dost nešikovně uspořádaná planeta. Pasaría algún tiempo antes de que alcanzara su destino, porque Damogran es un planeta de incómoda configuración.

Místo určení je bod, o kterém nejsou podány žádné další informace, není tudíž nijak ohraničen.

Sloveso *přijít*, které je podle paralelního korpusu nejčastějším ekvivalentem slovesa *llegar*, obvykle nepopisuje pohyb vertikální. Vyjádřeno tedy stejným vzorcem {±vertikalita}. Orientaci postrádá, stejně jako sloveso *dorazit kam*. Vyžaduje také implicitní vědění o koncovém místě pohybu, neboli bodu, kde bude pohyb ukončen. Nicméně tento bod stejně jako u předchozího slovesa nemusí být nijak ohraničen.

VALENCE SLOVESA LLEGAR

Llegar, jakožto sloveso vyjadřující konec pohybu - *dojítí/dojetí někam*, nepřipouští specifikaci okolností, za nichž je pohyb vykonán. Lze však doplnit, s kým/čím, jakým dopravním prostředkem, oděná v čem osoba přišla.

- *Bohatí přijížděli ve vozech řízených šoféry - elegantní, hluční, pestří papoušci prodávající se mezi stálými zákazníky, ... Los ricos llegaban en sus coches con chofer, elegantes, ruidosos, aves multicolores que se abrían paso entre los clientes habituales, ...*

Ve výkladovém slovníku lze nalézt následující významy:

1. *Dokončit (někdo nebo něco) svůj chod nebo trasu; přijít (kam): LLEGAR (A/HASTA)*

- *Když se vrátil domů, poslal svého asistenta pryč a uvařil si jasmínový čaj, aby se očistil. Al llegar a su vivienda despidió al ayudante y preparó té de jazmín, para purificarse.*

1a. *Dostavit se (někdo, něco), zvláště očekávaného: LLEGAR + podmět*

- *Para colmo de inconveniencias, el aire casi helado que se abatía sobre sus carísimas pieles y Ruantes les testificaban a los Warrem que llegaba el invierno. K dovršení nepříjemností jim drahými kožešinami a rukavicemi začínal profukovat ledový vítr, který Warremovým ohlašoval příchod zimy.*

2. *Jít k determinovanému bodu (LLEGAR + A/HASTA + CCl) nebo jej dosáhnout*

- *O půlnoci se královský pár odebral do svých komnat. Al llegar la media noche, los reyes se retiraron a su cámara.*

3. *Přicházet odkud LLEGAR + DE + CC orig/CCl*

- *A stalo se mu, ne více než půl hodiny cesty od vesnice, že projížděl kolem lesa, odkud vycházel podivný, stříbřitý lomož. Sucedió que, a no más de media hora del pueblo, pasó cerca de un bosque del cual llegaba un singular, argentino alboroto.*

4. *Vyjádření stavu aktéra při příjezdu/příchodu*

- *Přijede nepozorovaně a třeba se mu podaří vzpouru překazit. Llegaría inadvertidamente; quizá podría frustrar la rebelión.*

IV. 1. 2. a) VENIR

Pod heslem *venir* ve Velkém španělsko-českém slovníku (Dubský, 1978) nalezneme překlady *přijít, přijet*. Nejprve verifikuji tento předpoklad českých ekvivalentů pomocí paralelního korpusu, a to tak, že stanovím celkové množství výskytů slovesa, pak jeho českých ekvivalentů. Na závěr interpretuji významy obou sloves na základě této analýzy.

Sloveso *venir* se jako lemma (ve všech možných tvarech) v paralelním korpusu vyskytuje 6727x.

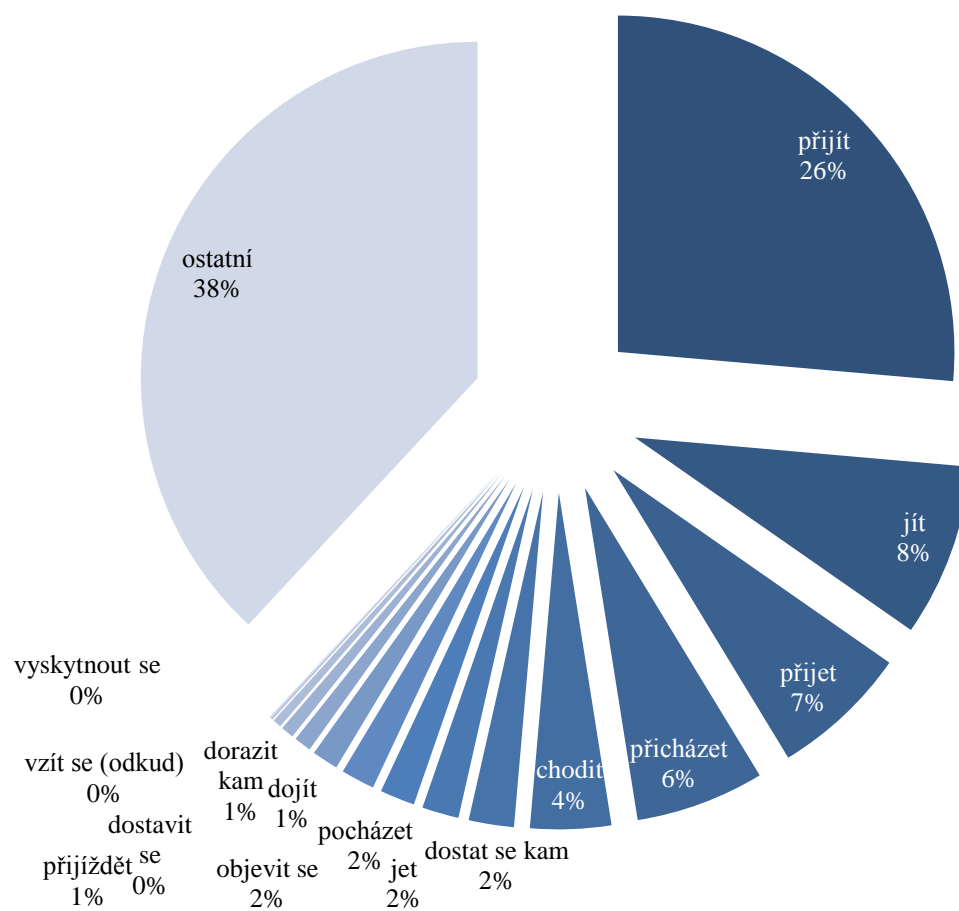
VENIR

CELKEM 6727 VÝSKYTŮ

	POČET	PODÍL Z CELKU
ČESKÝ EKVIVALENT	VÝSKYTŮ	V PROCENTECH
přijít	1775	26,39
jít	559	8,31
přijet	445	6,62
přicházet	416	6,18
chodit	261	3,88
dostat se kam	146	2,17
jet	119	1,77
pocházet	113	1,68
objevit se	109	1,62
dojít	85	1,26
přijíždět	56	0,83
dorazit kam	42	0,62
dostavit se	28	0,42
vzít se (odkud)	8	0,12
vyskytnout se	3	0,04
CELKEM	4165	61,91

Grafické znázornění téhož:

VENIR

IV. 1. 2. b) PŘIJÍT

Nejčastějším českým ekvivalentem slovesa *venir* i *llegar* je české *přijít*. Sloveso *přijít* se v korpusu vyskytuje celkem 8895x. Slovník Josefa Dubského jej překládá jako *llegar*, *venir*, *acudir* nebo *sobrevenir*.

Ve skutečnosti jeho nejpočetnějšími ekvivalenty jsou:

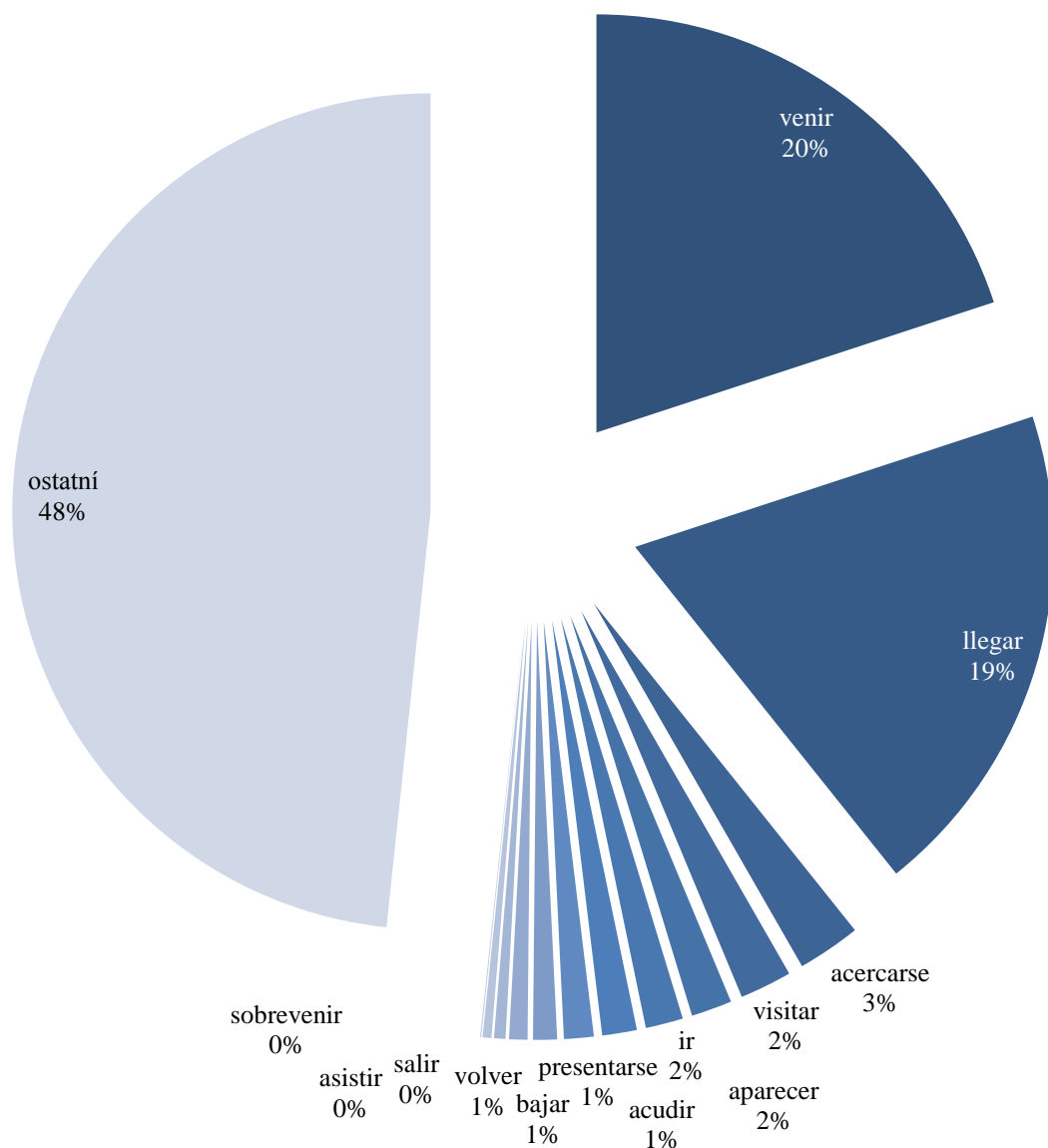
PŘIJÍT

CELKEM 6727 VÝSKYTŮ

ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
venir¹	1775	19,96
llegar	1718	19,31
acercarse	217	2,44
visitar	179	2,01
aparecer	140	1,57
ir	129²	1,45
acudir	119	1,34
presentarse	102	1,15
bajar	82	0,92
volver	63	0,71
salir	39	0,44
asistir	30	0,34
sobrevenir	4	0,04
CELKEM	4818	54,70

Následující graf zahrnuje všechny výskyty slovesa *přijít*:

PŘIJÍT

Při překladu slovesa *venir* do češtiny by český mluvčí měl být schopen podle kontextu správně zvolit buď variantu *přijít* – *pěšky se někam dostavit*, *jít* – *pěšky se někam přesouvat* nebo *přijet* – *dostavit se někam za pomoci nějakého vozidla*.

Při překladu slovesa *přijít* se ale nabízejí dvě majoritní varianty – slovesa *venir* a *llegar*. Sloveso *acudir* uvedené ve slovníku není na špičce v četnosti ekvivalence se slovesem

přijít, ale jako jediné ze skupiny *acercarse, visitar, aparecer, ir* a *acudir* je nejčastěji překládáno do češtiny jako *přijít* (viz tabulka 1), ačkoli ve skutečnosti se užívá hlavně v kontextu *přijít na pomoc*, jak o tom bude pojednáno v příslušném oddíle této kapitoly.

Tabulka 1. Porovnání počtu majoritních českých ekvivalentů a ekvivalentu *přijít* u následujících sloves.

	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
ACERCARSE	3405	
přiblížit se	503	14,77
přijít	217	6,37
VISITAR	2462	
navštívit	455	18,48
přijít	179	7,27
APARECER	3327	
objevit se	1354	40,70
přijít	140	4,21
IR	26339	
jít	4252	16,14
přijít	129	0,49
ACUDIR	699	
přijít	119	17,00
přicházet	50	7,14

Dolores García Padrónová přiřazuje slovesu *venir* tato sémata:

{+dynamicita, ±vertikalita, +orientace, +adlativo, ±bodovost, +nepřetržitost},

což by znamenalo, že se jedná o sloveso pohybu, které může popisovat děj horizontální i vertikální. Toto přemístění je orientováno směrem k mluvčímu a nemusí nutně začínat nebo končit v nějakém určitém bodě. Implicitně zde máme navíc význam nepřetržitosti, což znamená, že se nepředpokládá, že pohyb je či bude přerušován, že pohybující se těleso se bude zastavovat. V tomto bodě dochází k rozdílu s významem slovesa *llegar*. Další porovnání sloves *venir* a *llegar* lze učinit pomocí výkladového slovníku:

VENIR

1. Přemístit se na nebo k místu, kde se nachází mluvčí.

2. Přijít k mluvčímu.

3. a) *Přijít [k něčemu (a + infinitiv, nebo en + substantivum vyjadřující akci)].*

b) *Vyřešit nebo rozhodnout něco [(en + infinitiv)].*

4. *Mít původ v kom, v čem (s komplementem DE).*

LLEGAR

1. a) Dokončit [někdo nebo něco] svou cestu nebo trajektorii na nějaké místo, ať už do něj vejde či ne.

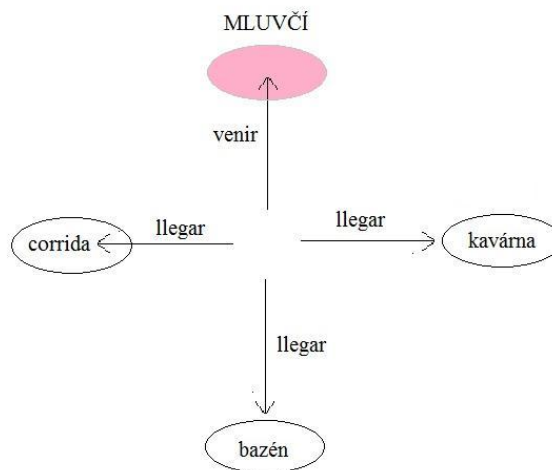
b) Dostavit se [někdo nebo něco, zvláště očekávaného].

2. Jít [k určitému vymezenému bodu (komplement A nebo HASTA)] nebo jej dosáhnout.

(A. Sánchez 2001)

Významové odlišnosti jsou tedy následující: sloveso *venir* popisuje děj, který je orientován vzhledem k mluvčímu adlativně, tzn. směřuje k němu. Sloveso *llegar* toto séma postrádá, popisuje pouze dokončení horizontálního nebo vertikálního pohybu.

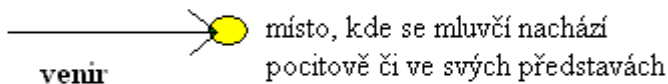
Grafické znázornění adlativnosti u slovesa *venir* a její absence u slovesa *llegar*:

přičemž *corrida*, *bazén* a *kavárna* jsou pro mluvčího vzdálené (ne nutně ohraničené) body.

Eduardo Couceiro popisuje jev vyskytující se ve větě *Va a venir a verte esta tarde.*, kde adlativnost (příchod směrem k mluvčímu) nenalzáme. Nicméně není vždy nutné, aby se jednalo o místo v logicko-referenciální realitě, totiž o to, kde se mluvčí v době promluvy skutečně nachází. Může to být i bod, kde se mluvčí v dané chvíli být cítí. V tom případě se nejedná o perspektivu referenciální, ale lingvistickou.

MLUVČÍ

KOMPARACE VÝZNAMU S ČESKÝM EKVIVALENTEM

Jak již bylo řečeno výše, hlavní význam slovesa *venir* v jeho funkci slovesa pohybu je *přemístit se na místo nebo k místu, kde se nachází mluvčí, čili přijít k mluvčímu*.

Význam českého slovesa *přijít* je dle Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost *chůzí se někam dostat*, neboli opak ke slovu *odejít*.

Za shodné body lze tedy považovat pouze význam *přemístit se na nějaké místo*. Jak vidno, tento překlad je pro oba jazyky nepřesný, protože ve španělštině je navíc význam *na místo, kde se nachází mluvčí* a v češtině *přemístit se chůzí*.

Z toho je tedy zřejmé, že nelze sloveso *přijít* překládat pouze jako *venir* a viceversa, ale je nutno vždy specifikovat přesné významy.

VALENCE SLOVESA VENIR

Lze rozlišit několik významových kategorií tohoto slovesa, které ovlivňují užití povinných větných členů.

1. *přijít k mluvčímu - kdo, co: VENIR* (ne nutně s komplementem):

- *Si viene alguien, ladra.*

- *Sí, querría que viniera.*

2. *přijít kam*: VENIR + A/HASTA + complemento circunstancial de lugar (přísluvěčné určení místa):

- Con el andar del tiempo vino a su corte un rey de los árabes,...

3. *přijít udělat co*: VENIR + A + INFINITIV:

- *No vine a buscar ninguna propina -dijo Juan ofendido y se puso de pie.*

4. *pocházet z*: VENIR + DE + CCorig (lugar, persona, cosa); vyžaduje tento komplement

- *La metáfora viene del famoso matemático y científico de la computación Alan Turing, quien, junto con John von Neumann y otros teóricos, descubrió el vínculo entre las matemáticas de números enteros y la lógica.*

IV. 1. 3. a) ACUDIR

Sloveso *acudir* má téměř desetkrát nižší frekvenci výskytu v korpusu než sloveso *venir* a téměř devatenáctkrát nižší než sloveso *llegar*. Přitom v devatenáctém století (dle diachronního korpusu CORDE) tento rozdíl byl významně menší, když se sloveso *acudir* vyskytovalo přibližně čtyřikrát méně než *venir* a osmkrát méně než *llegar*. Zajímavé je, že poměr sloves *llegar* a *venir* zůstal nezměněn.

Dle výkladového slovníku nabývá sloveso *acudir* následujících významů:

1. a) Jít (někdo na nějaké místo, kam se očekává, že půjde, nebo kam musí jít). Také přenesně.
  - b) Jít (někdo) na místo, ze kterého jej někdo volá. Často ve spojení s A LA LLAMADA.
  - c) Jít nebo směřovat (něco v nějakém množství na nějaké místo)
  - d) Jít (jistě množství osob nebo zvířat na stejné místo). Často bez komplementu.
  - e) Jít (na nějakou společenskou akci – acto).
  2. Utíkat se k někomu nebo něčemu a hledat u něj/toho pomoc.
- (Sánchez, 2001)

Ve skutečnosti v korpusu se sloveso *acudir* vyskytuje celkem 699x, přičemž často ve spojení *acudir a socorrer, en socorro, en su ayuda, a servirle*, a dalších, neboli ve významu *přijít někomu na pomoc, posloužit mu*.

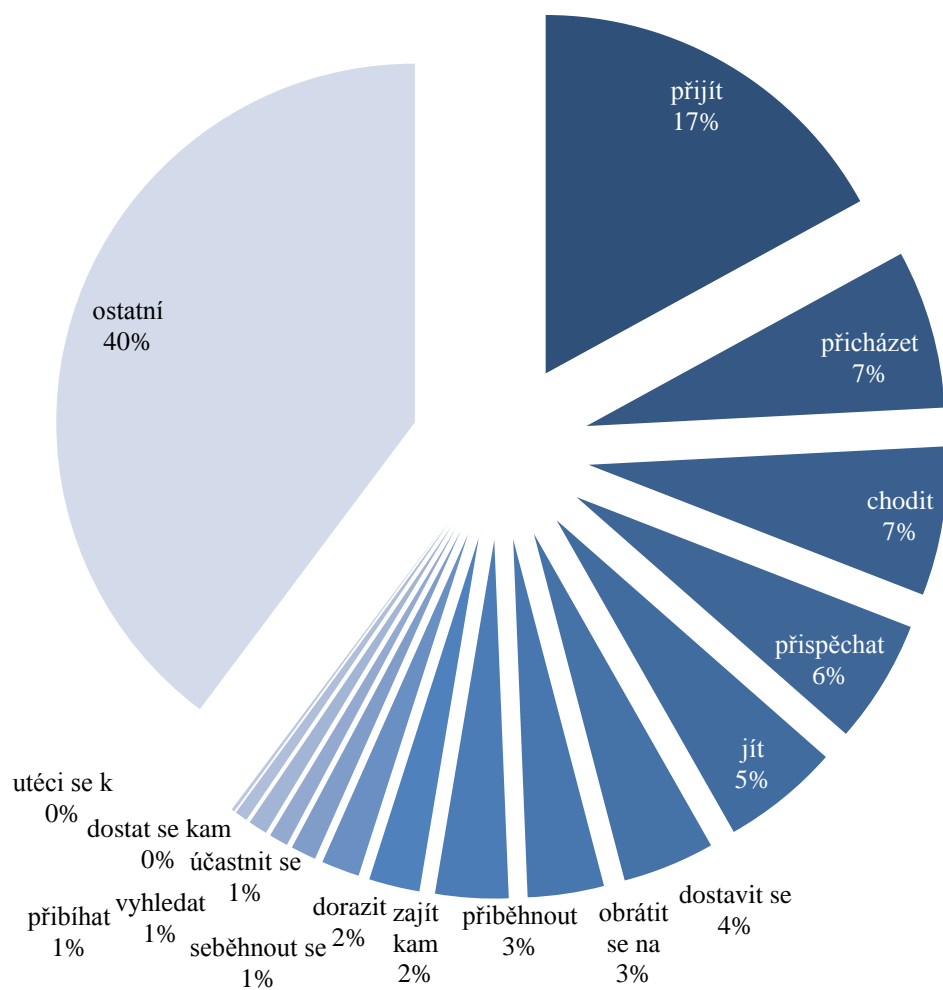
ACUDIR

CELKEM 699 VÝSKYTŮ

ČESKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
přijít	119	17,02
přicházet	50	7,15
chodit	47	6,72
přispěchat	39	5,58
jít	37	5,29
dostavit se	29	4,15
obrátit se na	24	3,43
přiběhnout	23	3,29
	30	

zajít kam, za kým	16	2,29
dorazit	12	1,72
seběhnout se	8	1,14
účastnit se	6	0,86
vyhledat	6	0,86
přibíhat	4	0,57
dostat se kam	1	0,14
utéci se k	0	0,00
CELKEM	421	60,23

ACUDIR

IV. 1. 3. b) PŘISPĚCHAT

Nejčastější český překlad slovesa *acudir* je sloveso *přispěchat*, které se v korpusu vyskytuje pouze 103x a má následující ekvivalence:

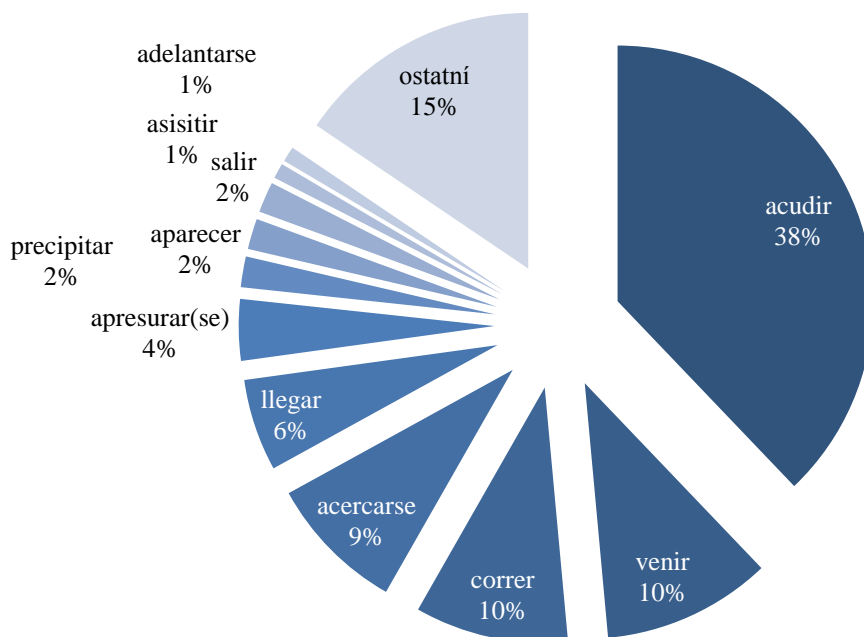
PŘISPĚCHAT

CELKEM 103 VÝSKYTŮ

ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
acudir	39	37,86
venir	11	10,68
correr	10	9,71
acercarse	9	8,74
llegar	6	5,83
apresurar(se)	4	3,88
precipitar	2	1,94
aparecer	2	1,94
salir	2	1,94
asisitir	1	0,97
adelantarse	1	0,97
CELKEM	88	84,47

Slovník uvádí jako třetí ekvivalent *venir de prisa*. Jeho četnost ovšem v korpusu nelze z formálních důvodů zjistit.

PŘISPĚCHAT

V paralelním česko-španělském korpusu toto sloveso často popisuje *výsledek rychlého přijetí někam* a velmi často se vyskytuje ve spojení *prispěchat někomu na pomoc*. Španělský výkladový slovník uvádí spojitost s „pomocí“ i u slovesa *acudir*, které ovšem tuto valenci obsahuje nesrovnatelně méně.

IV. 1. 3. c) SROVNÁNÍ VÝZNAMU SLOVES A ACUDIR A JEHO NEJČASTĚJŠÍCH ČESKÝCH EKVIVALENTŮ

Ve studii Dolores Garcíi Padrónové sloveso *acudir* není probíráno. Intuitivně lze sémata popsat takto:

{+dynamicita, ±vertikalita, ±orientace, +bodovost, ±spěch}.

Tak by *acudir* bylo sloveso pohybu s možností popisovat pohyb horizontální i vertikální. Implicitně však tento pohyb není orientován vůči mluvčímu, ale vyžaduje zmínění cíle nebo účelu, za jakým je pohyb vykonáván. Často je sloveso překládáno českým ekvivalentem *přispěchat*, což znamená, že v mnoha okolnostech vyjadřuje spěch. Na základě příkla-

dů z korpusu lze též usoudit, že sloveso *acudir* vyjadřuje přemístění, které má nějakou vnější nutnost vykonání, například že někdo se dostavil na něčí žádost, vyzvání a podobně⁵.

Tuto konotaci vykazuje v češtině z ekvivalentů slovesa *acudir* nejvíce sloveso *dostavit se (kam)*, nicméně jako ekvivalent tohoto španělského slovesa figuruje pouze ve 4 % případů.

Nejčastějším českým ekvivalentem na základě paralelního korpusu je sloveso *přijít*, druhým nejčastějším pak jeho vidová dvojice *přicházet*. Sloveso *přijít*, jak již bylo zmíněno výše, též postrádá orientaci a vyžaduje alespoň implicitní povědomí o koncovém bodu pohybu. Sloveso *přijít* však nevyjadřuje spěch. I tak má dle tohoto popisného způsobu nejvíce společných znaků právě se slovesem *acudir*.

---

⁵ Příklad pohybu vykonávaného na základě vnějšího požadavku:

Šest hasičů poslaných k požáru v kostele Santa Maria della Vittoria uhasilo oheň proudy halonu. Los seis bomberos que acudieron a sofocar al incendio de la iglesia de Santa Maria della Vittoria extinguieron la hoguera con gas halón.

IV. 1. 4. SHRUTÍ VÝZNAMOVÝCH ROZDÍLŮ

SLOVES *LLEGAR*, *VENIR* A *ACUDIR*

Pro větší přehlednost byla vytvořena následující tabulka, která obsahuje pouze prvky, které jsou daným slovesům rozdílné (neobjevuje se zde např. dynamicita). Znaménko + značí, že sloveso dané séma obsahuje, ± znamená, že toto séma neobsahuje implicitně, ale může jej vyjadřovat kontextuálně, a znaménko – pak, že daný rys není přítomen.

ROZDÍLNÉ SÉMANTICKÉ PRVKY SLOVES *LLEGAR*, *VENIR* A *ACUDIR*

	LLEGAR	VENIR	ACUDIR
ORIENTACE	±	+	±
ADLATIVO	±	+	±
ABLATIVO	±	–	±
BODOVOST	+	±	+
SPĚCH	–	–	±

Co se týče směru pohybu k mluvčímu, tento význam zahrnuje z těchto tří sloves pouze sloveso *venir*, a to adlativně, tedy směrem k mluvčímu. Slovesa *llegar* a *acudir* mohou kontextuálně designovat jak pohyb k mluvčímu, tak od něho.

Slovesa *llegar* a *acudir* na rozdíl od *venir* ovšem vyžadují určitý bod, ve kterém je pohyb zakončen.

Sloveso *acudir* je jediné z těchto tří, které může kontextuálně značit pohyb ve spěchu.

IV. 2. IR, ANDAR, CAMINAR

Tato tři slovesa lze do češtiny přeložit jako *jít*. Jaké jsou rozdíly mezi nimi?

IV. 2. 1. a) IR

Na začátek je třeba podotknout, že v paralelním korpusu nelze při vyhledávání oddělit lemma *ir* od *irse*, výsledky jsou proto zakreslené ve všech údajích o počtu slovesa *ir* jako takového nebo *ir* jako ekvivalentu jiného slovesa.

Sloveso *ir* se vyskytuje v korpusu více než dvacetšesttisíckrát, čímž mnohonásobně převyšuje počet ostatních sloves pohybu. Toto sloveso, kromě vysoké frekvence užití ve významu *jít*, tvoří součást mnoha často užívaných opisných konstrukcí, které nemají v češtině stejně strukturované ekvivalenty.

Lze je rozdělit do dvou hlavních kategorií, a to *ir* pojící se s gerundiem a *ir* pojící se s participiem perfekta pasivním. V prvním případě se jedná o popis aktivního děje probíhajícího v reálném čase. V druhém případě, vzhledem k pasivní povaze participia, se jedná o popis vlastnosti nebo stavu dotyčné osoby nebo věci, která se také pohybuje. Do češtiny se též překládá pomocí slovesa *být* – např. „*Chceš říct, že všechno je pod kontrolou.*“ - *¿Quieres decir que todo va perfectamente?* V těchto konstrukcích mohou alterovat slovesa pohybu i slovesa statická.

Další významnou opisnou konstrukcí je užití časovaného slovesa *ir* a infinitivu s významem blízké budoucnosti. Např. „*Pospěšte si, pane, myslím, že budu rodit!*“ řekla Clara řidičovi. - *¡Apúrese, señor, porque creo que voy a dar a luz!* - *dijo Clara al chofer.*

Samozřejmostí je užití v ustálených slovních spojeních: *Tenhle podnik by šel do háje nebýt mě, která tu pracuje jako mezek. Pero este negocio se iría al suelo si no fuera por mí, que trabajo como un burro* - *dijo ella.*

Tvar jednotného čísla subjuntivu přítomného *vaya* je částicí nabývající mnoha významů podle kontextu, situace či tónu hlasu. Může sloužit k přivolání pozornosti („Hele, *slyšeli jste?*“ *utrousil Zafod a skočil k tlačítkům ručního ovládání nepravděpodobnostního pohonu.* - *Vaya, ¿habéis oído eso?* - *musitó Zaphod dando un salto hacia los controles manua-*

les de la Energía de la Improbabilidad Infinita -.), odmítnutí, vyjádření překvapení, chopení („Aha,“ *chrochtl kolos zklamaně*. - Vaya - *dijo la máquina, decepcionada* -.) a podobně.

Mezitím význam českého slovesa *jít* je zaměřen na skutečný přesun někoho nebo něčeho někam a početně velmi omezený soubor přenesených významů, případně ustálených slovních spojení.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost uvádí následující výklady významu:

JÍT

1. (o lidech a zvířatech) pohybovat se úmyslně (kroky) po vlastních nohou: jít pěšky, pomalu, po chodníku kráčet, ubírat se; průvod jde; pes jde s, za pánem; proč tak dlouho nejde? nepřichází; jít pryč - odcházet; j. s někým, přen. i s něčím - jednotně s ním, s tím postupovat; j. za někým, přen. i za něčím - jako stoupenec ho, to následovat; jde se mi dobře; rohovník šel k zemi - po zásahu padl
2. (o člověku) konat tento pohyb, pochůzku a) za určitým cílem, účelem: jít do školy, ze školy, na schůzi; jít spát; jít na pivo; přeneseně jít za svými ideály
b) s úmyslem, cílem někoho přivést, něco přinést: jít pro lékaře; jít pro pivo
c) s cílem něco získat: jít na houby, na ryby
d) s cílem něčeho dosáhnout, něco projednat: jít k příteli, za ním s prosbou o radu; jít na úřad; se vším jde za mnou, hovor. na mě
3. volit si nějaké zaměstnání, povolání, úkol, stav ap.: j. na řemeslo, na studie, k divadlu, do důchodu; j. za svědka (na svatbě)
4. hovor. opouštět nějaké zaměstnání, povolání ap.: j. z místa; od prvního půjdu
5. (o věcech) pohybovat se: jdou ledy; opona jde vzhůru; krev mu jde do hlavy - hrne se; z úst mu šla krev - řinula se; z hrnce jde pára - stoupá
6. být v činnosti, fungovat
7. vést, směřovat
8. sahat, dosahovat
9. (o čase) plynout
10. (o něj. jevu) časově se přibližovat, přicházet.

Španělský výkladový slovník pak popisuje sloveso *ir* jako:

1. *Pohybovat se* [k nějakému určenému bodu]. Obvykle s komplementem, který vyjadřuje pohybující se osobu nebo věc (většinou s předložkou A), který upřesňuje její směr (obvykle s předložkou HACIA), který určuje výchozí místo (s předložkou DE nebo DESDE) nebo místo, přes které je pohyb veden (hlavně s předložkou POR).

b) *Směřovat* [cesta (jakožto podmět) na nějaké místo].

2. *Změnit se* [někdo nebo něco směrem k jiné situaci nebo stavu (komplement: adverbium, zvláště s předložkou A)].

3. a) *Procházet, protékat, probíhat* (nějaká lineární věc - např. řeka).

př. Podle vysokých topolů na březích se dalo poznat, kudy *protéká* řeka.

b) *Rozléhat se* [něco od jednoho místa k druhému].

4. *Mít* [někdo něco (komplement A nebo HACIA)] za svůj cíl nebo účel akce.

Sledovat [někdo určitou cestu (komplement POR)] ve svém přemýšlení nebo záměru.

Následuje-li předložka PARA a jméno popisující osobu, která provádí nějakou činnost nebo se těší z nějaké situace: *Mít* podmínky k něčemu, *mít* něco jako výhled nebo cíl, nebo se na něco připravovat.

5. *Přikročit k* nebo *čelit nějaké okolnosti* [určitým způsobem – komplement způsobu].

V této volební kampani je třeba *přistupovat* velmi taktně ke všemu, co se týká koalic.

6. *Dostavit se* nebo *se objevit* [určitým způsobem (adverbiální nebo predikátový komplement)].

(Sánchez, 2001)

J. Dubský překládá sloveso *ir* do češtiny jako *jít, jet, kráčet, chodit, vést, letět* (sobre, tras) *jít (za), sledovat; chystat se*; (pomocné sloveso) + ger.: ~ *corriendo běžet*.

V korpusu lze nicméně vyzorovat následující ekvivalenty:

IR

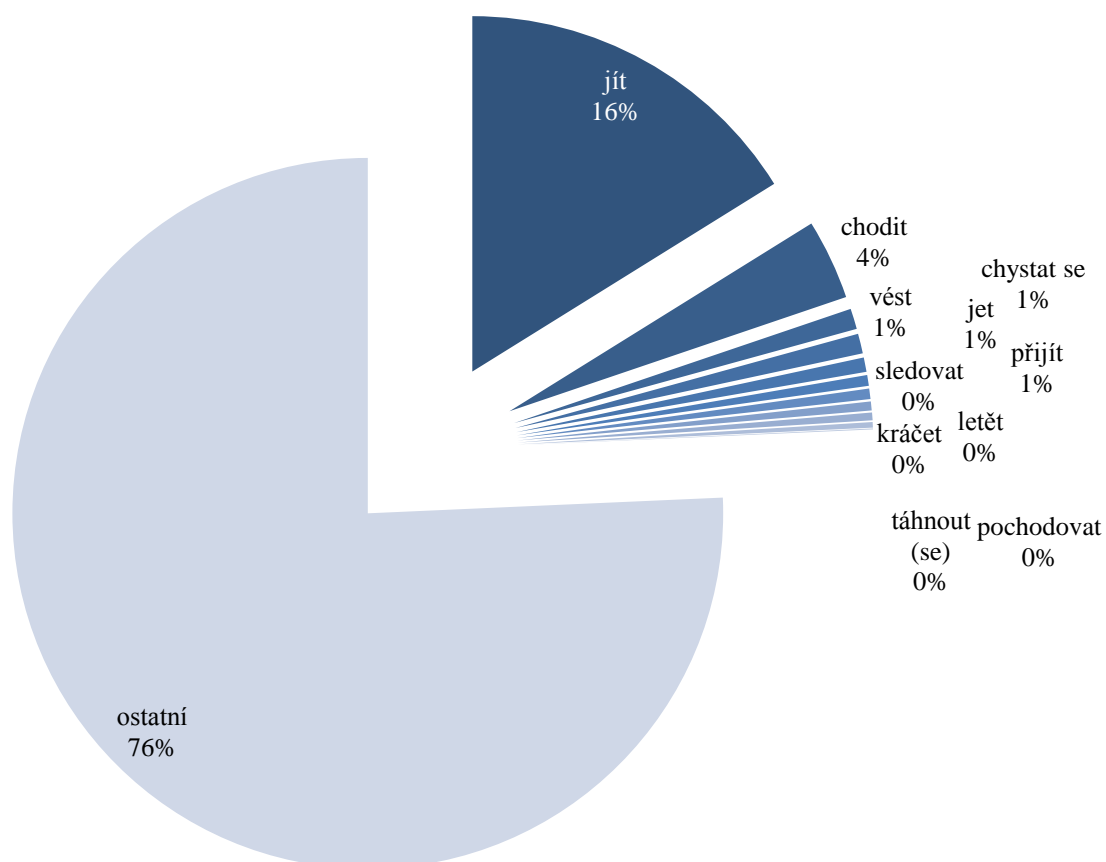
CELKEM 26339 VÝSKYTŮ

ČESKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL V PROCENTECH
jít	4252	16,14
chodit	961	3,65
vést	246	0,93
chystat se	237	0,90
jet	172	0,65
přijít	129	0,49
sledovat	125	0,47
kráčet	107	0,41
letět	92	0,35
táhnout (se)	66	0,25
pochodovat	12	0,05
CELKEM	6399	24,29

Ekvivalenty jsou ve slovníku uvedeny v tomto pořadí: *jít, jet, kráčet, chodit, vést, letět*.

IR

IV. 2. 1. b) JÍT

Význam slovesa *jít* byl již popsán výše, zde uvádím přehled jeho španělských ekvivalentů na základě paralelního korpusu:

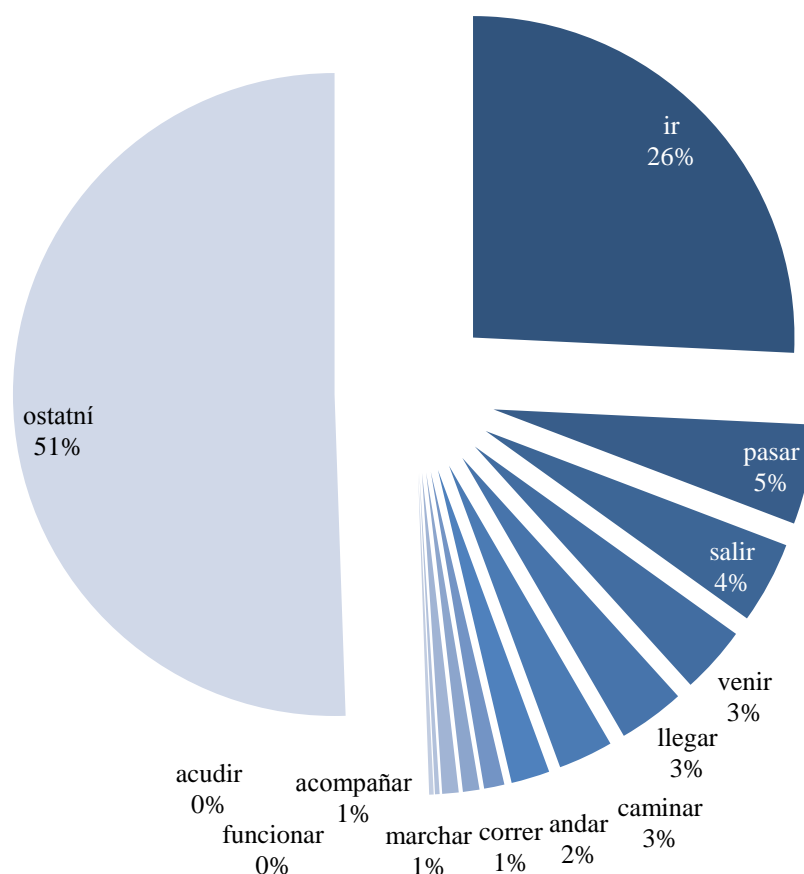
JÍT

CELKEM 16507 VÝSKYTŮ

ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
ir	4252	25,76
pasar	829	5,02
salir	681	4,13
venir	559	3,39
llegar	550	3,33
caminar	455	2,76
andar	320	1,94
correr	169	1,02
marchar	137	0,83
acompañar	136	0,82
funcionar	38	0,23
acudir	37	0,22
CELKEM	8163	49,45

V grafické podobě pak ekvivalenty slovesa *ir* vypadají takto:

JÍT

Jak vidno z předcházejících grafů, sloveso *ir* i sloveso *jít* mají mnoho různých ekvivalentů. Obě tato slovesa figurují v různých opisných konstrukcích a v mnoha případech jsou již sémanticky téměř vyprázdněná.

ORIENTO VANOST SLOVES A *IR* A SLOVES A *JÍT*

Podle výše zmíněné definice výkladového slovníku znamená sloveso *jít* *pohybovat se po vlastích nohou, jít pěšky, konat pohyb* či *směřovat*, ale nikde není informace o pozici mluvčího v celé akci. Lze tedy říci, že toto sloveso není orientované, a tudíž nelze mluvit o jeho adlativnosti nebo ablativnosti.

Slovníková definice slovesa *ir* také nehovoří o orientaci pohybu, pouze o bodovosti – *pohybovat se k nějakému určenému bodu, směřovat na nějaké místo*.

Nicméně Fernando Couceiro tvrdí, že sloveso *ir* označuje pohyb orientovaný od mluvčího.

V korpusu lze najít následující případy:

- „*Ale jak chceš jet, sama a těhotná!*“ vykřikla žena zděšeně. - *¡Pero cómo te vas a ir sola y preñada!* - *exclamó la mujer con horror.*

Toto je příklad pohybu směrem od mluvčího – žena komentuje pohyb jiné ženy, který bude pravděpodobně směrem od ní.

- - *Budeš si pamatovat, až přijdou, že nejsou zlí?* - *¿Te acordarás, cuando vayan, de que son buena gente?*

Tento pohyb může být teoreticky směrem k mluvčímu, bude-li tento na stejném místě jako adresát „až přijdou“.

- *Nikdo za mnou nepřišel, kromě Luise Iraly, skutečného přítele, jemuž však nepovolili návštěvu. Nadie fue a verme, fuera de Luis Irala, un amigo de veras, que le negaron el permiso.*

Zde je sloveso *ir* použito ve významu směrem k mluvčímu bez pochyby. Přestože lze v korpusu najít i takový případ, je velmi neobvyklé, aby sloveso *ir* popisovalo pohyb směrem k mluvčímu.

Sloveso *jít* je stejně jako sloveso *přijít* neorientované. Nelze tedy překládat sloveso *jít* automaticky jako *ir*, protože *ir* se liší v orientovanosti.

V korpusu lze najít příklady užití slovesa *jít* ve všech významech uvedených ve Slovníku spisovné češtiny.

IV. 2. 2. a) ANDAR

Sloveso *andar* je poměrně neuchopitelné. Jeho sféru působení lze rozdělit na několik skupin. Za prvé, *premístovat se chůzí z jednoho místa na druhé – jít, chodit, kráčet* a tak dále.

Za druhé, toto sloveso tvoří perifráze typu *Gould se po nich vydat. Gould se puso* a *andar*.

Se slovesy *ponerse, empezar* a *echar* znamená *odejít, vydat se, vyrazit na cestu*.

Za třetí, *andar* figuruje v perifrázích jako *Odevšad je vyhazují, jsou hladoví a zoufalí. Los echan de todas partes, andan hambrientos y desesperados.*, kde se sloveso *andar* pojí s participiem perfekta jiného slovesa a vyjadřuje tak okolnost, ve které se někdo/něco nachází. Sloveso *andar* se od *estar*, které často figuruje v této roli, liší implicitním zahrnutím pohybu, který popisovaný člověk vykonává.

Stejně tak jsou tvořené celky s gerundiem sloves. V těchto perifrázích *andar* plní stejnou funkci jako *estar* opět s významem pohybu. V některých případech bývá přeloženo jako *mít*.

Za čtvrté, imperativ tohoto slovesa slouží jako pobídka či jako odmítnutí (*ale no tak*).

Jak vidno z následující tabulky, výskyt slovesa v opisných tvarech je vysoký, protože plnovýznamových ekvivalentů je mu přiřazeno málo.

ANDAR

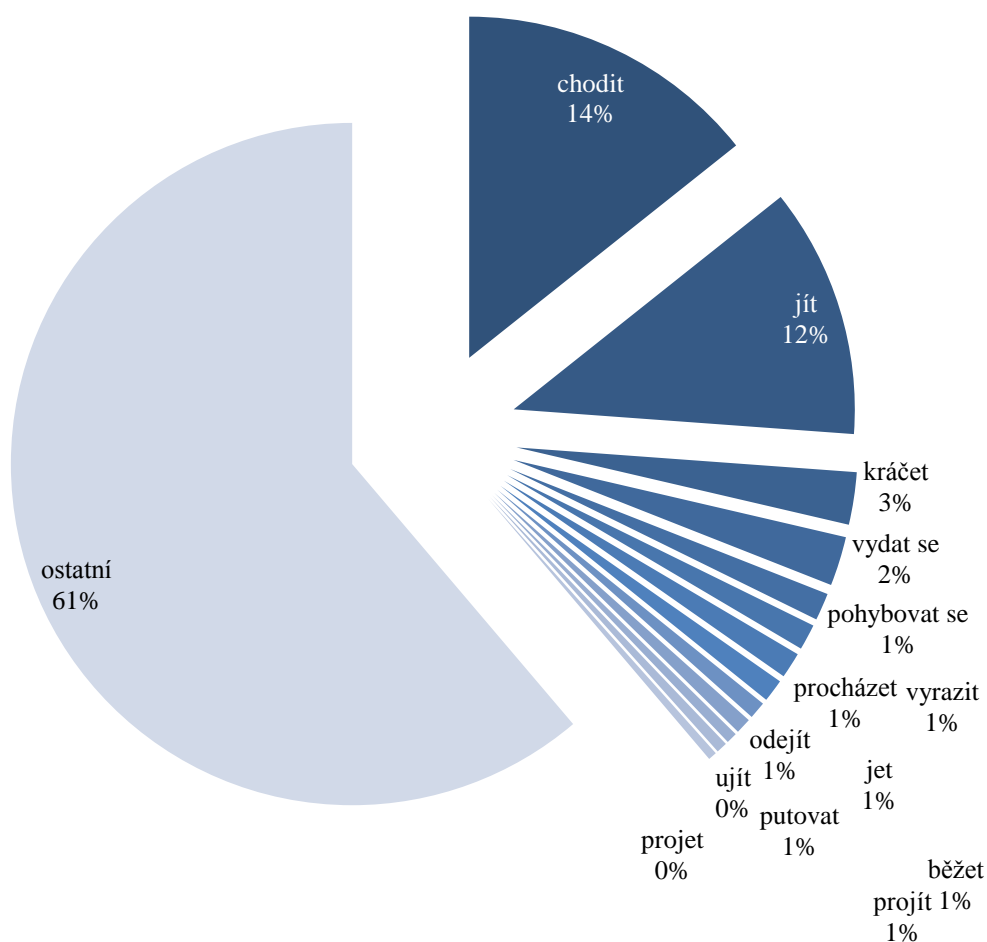
CELKEM 2699 VÝSKYTŮ

ČESKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
chodit	386	14,30
jít	320	11,86
kráčet	67	2,48
vydat se - echar a a. ponerse, empezar a a.	63	2,33
pohybovat se	35	1,30
vyrazit	33	1,22
procházet	33	1,22
jet	29	1,07
běžet	22	0,82
odejít	20	0,74
projít	14	0,52

putovat	14	0,52
ujít	11	0,41
projet	0	0,00
CELKEM	1047	38,79

J. Dubský uvádí české překlady v pořadí *jít, chodit, kráčet, jet, ujít, projet, projít*.

ANDAR

K funkci slovesa *andar* jako slovesa pohybu říká A. Sánchez, že vyjadřuje *přemístění z jednoho místa na druhé, chodit běžnou rychlostí*, kde bývá v opozici s *correr* (běžet). Další význam je *pohybovat se z místa na místo* a hovorově pak *odejít*.

Podle Dolores Garcíi Padrónové sloveso *andar* nese následující významy:

{+dynamicita, ±vertikalita, ±orientace, ±reference, ±spěch, –determinace}

Pohyb označený tímto slovesem je tedy neorientován směrem k mluvčímu, ačkoli orientace může být vyjádřena kontextuálně, jako je tomu ve větě „*Anda* a estudiar y ven cuando te avise.“ Zde je sloveso *andar* chápáno tak, že vyjadřuje pohyb směrem od mluvčího, protože je v kontrapozici se slovesem *ven* (*přijď*).

Premisa *bez reference* znamená, že popisovaný pohyb nemá vztah k žádnému referenčnímu bodu. Sloveso také inherentně nevyjadřuje spěch, ačkoli v určitých okolnostech popsání akce ve spěchu být může.

Absence determinace je vyjádřením faktu, že pohyb designovaný tímto slovesem je nedeterminovaný, je prováděn sem tam a není vyloučena možnost chvilkového oddechu.

IV. 2. 2. b) CHODIT

Českými ekvivalenty jsou dle slovníku slovesa *jít*, *chodit*, *projít*, přičemž slovesa *jít* a *chodit* tvoří tzv. vidovou dvojici (liší se pouze videm).

CHODIT

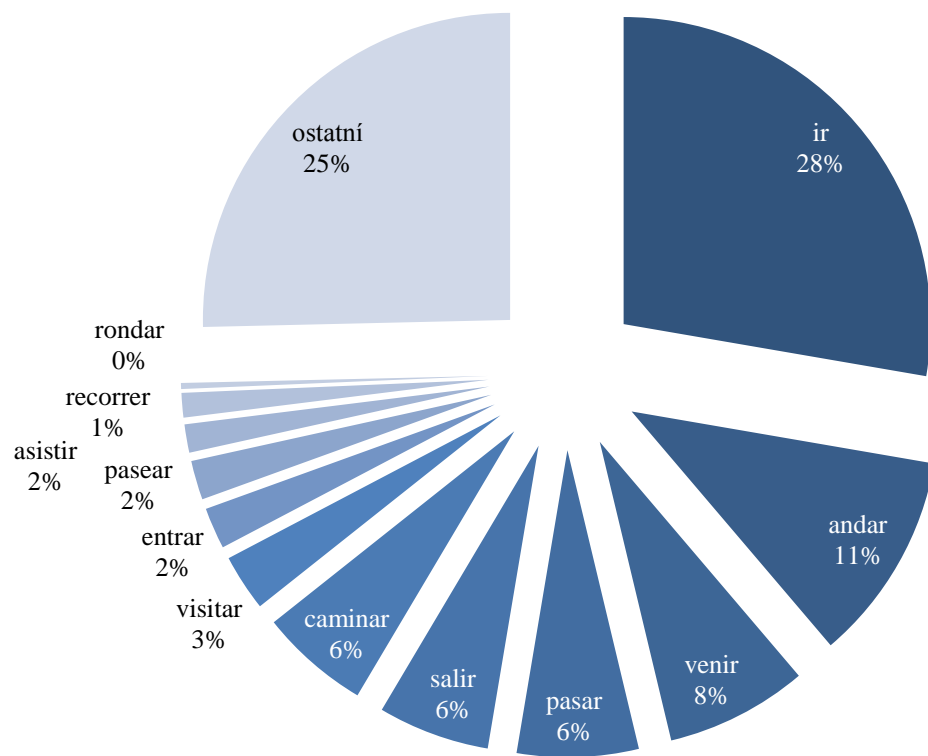
CELKEM 3489 VÝSKYTŮ

ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
ir	967	27,72
andar	386	11,06
venir	261	7,48
pasar	223	6,39
salir	205	5,88
caminar	202	5,79
visitar	104	2,98
entrar	76	2,18
pasear	72	2,06
asistir	52	1,49
recorrer	45	1,29
rondar	11	0,32
CELKEM	2604	74,63

Ve Slovníku spisovné češtiny je význam slovesa *chodit* popsán jako *pohybovat se (opětovně) po vlastních nohou, docházet (opětovně) za nějakým účelem nebo (pravidelně) obcházet za určitým cílem*.

CHODIT

IV. 2. 3. a) CAMINAR

Dle Dr. Aquilina Sáncheze sloveso *caminar* popisuje následující děje:

1. Jít pěšky.
2. Kráčet nebo se přemísťovat. Bez specifikace kam.
3. Tranzitivní sloveso. Jít pěšky [přes nějaké místo - předmět přímý - nebo nějakou vzdálenost (předmět přímý)].

S použitím popisného systému Dolores Garcíi Padrónové lze konstatovat, že sloveso *caminar* vykazuje následující znaky:

{+dynamicita, ±vertikalita, ±orientace, ±reference, ±spěch, ±determinace, +nepřetržitost}

Lze říci, že po stránce významové by se mělo lišit od slovesa *andar* jen co se týče determinace a nepřetržitosti. Sloveso *caminar* obecně znamená konkrétní přemístění elementů schopných pohybu, nelze tedy říci, že by aspekt determinovanosti zcela postrádalo. Navíc se zde implicitně nepočítá s přerušením pohybu, narozdíl od slovesa *andar*, kde není vyloučena možnost chvilkového oddechu, jak již bylo řečeno výše.

V paralelním korpusu se sloveso *caminar* často vyskytuje s komplementem modu chůze, kterou popisuje. Například:

Při chůzi dělal dlouhé kroky, pohyboval se energicky a vypadal jako velmi silný muž, jeho gestům však nechyběl určitý půvab. Caminaba a grandes trancos, se movía con energía y parecía muy fuerte, sin carecer, sin embargo, de cierta gracia en los gestos.

V češtině je někdy tentýž pohyb popisován více slovy jako v tomto případě, často je ale vyjádřen jiným, specifitějším slovesem.

Stejně jako sloveso *andar* i sloveso *caminar* je užíváno v kombinaci se slovesem *ir* jako komplement, který popisuje konkrétní způsob pohybu. Vzhledem k tomu, že ve španělštině *ir* ani *venir* neznámá přemísťovat se pěšky nebo ve vozidle, jako je tomu u českých sloves *jít* a *jet*, v případě nutnosti specifikace způsobu daného přesunu je užívána konstrukce *ir/venir + andando/caminando/en coche/etc.* Tak je tomu i v následujícím příkladu:

Ráno jsme se spolu pěšky vydali na náves. Por la mañana nos fuimos caminando juntos hasta la plaza.

České ekvivalenty v paralelním korpusu jsou následující:

CAMINAR

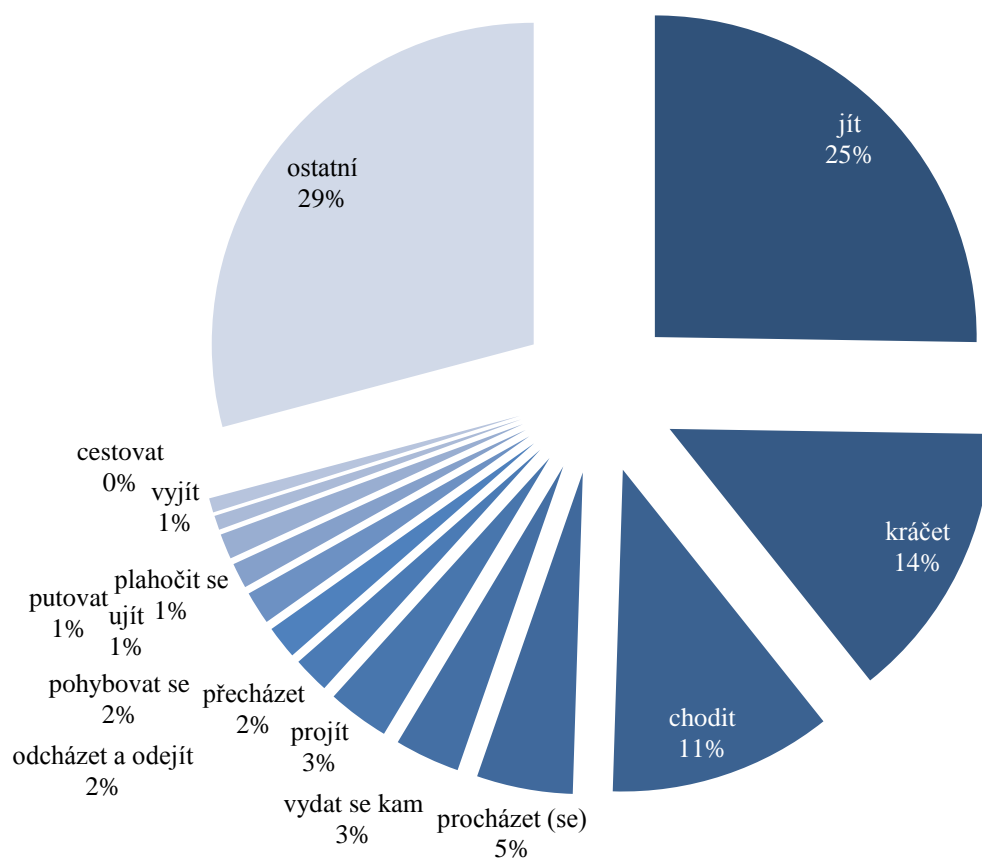
CELKEM 1802 VÝSKYTŮ

ČESKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
jít	455	25,25
kráčet	253	14,04
chodit	202	11,21
procházet (se)	87	4,83
vydat se kam	59	3,27
projít	56	3,11
přecházet	33	1,83
odcházet a odejít	30	1,66
pohybovat se	30	1,66
ujít	23	1,28
plahočit se	23	1,28
putovat	13	0,72
vyjít	13	0,72
cestovat	0	0,00
CELKEM	1277	70,87

Podle J. Dubského měla být ekvivalenty slovesa *jít*, *kráčet*, *chodit* (kterýžto předpoklad je splněn, všechna tři se umístila na prvních místech četnosti), *putovat* a *cestovat*. Sloveso *putovat* nicméně zaujímá pouze 0,72 % ze všech překladů a sloveso *cestovat* se jako ekvivalent slovesa *caminar* v paralelním korpusu nevyskytuje dokonce ani jednou.

Pohled na celkové rozložení poměru ekvivalentů:

CAMINAR

IV. 2. 3. b) KRÁČET

Vzhledem k tomu, že sloveso *jít* bylo popsáno jako ekvivalent slovesa *ir*, zaměřím se na druhý nejčastější protějšek – sloveso *kráčet*.

Sloveso *kráčet* je ve Slovníku spisovné češtiny popsáno jako *jít*. Lze říci, že sloveso *kráčet* má podobný význam jako *jít*, ale je zde navíc séma {–spěch}. Spěch nemůže být tímto slovesem vyjádřen za žádných okolností.

Sloveso *kráčet* je v drtivé většině případů přeloženo slovesem *caminar*, které též vylučuje popis pohybu, během kterého dochází ke spěchu a rovněž není orientované vůči mluvčímu.

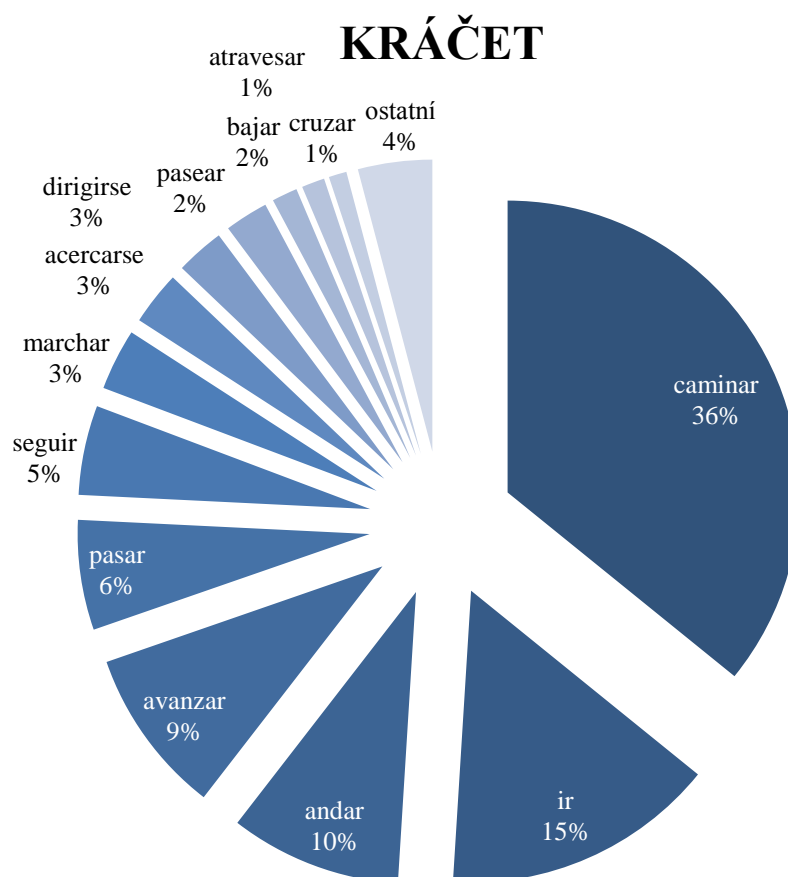
KRÁČET

CELKEM 706 VÝSKYTŮ

ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
caminar	253	35,84
<i>ir</i>	107	15,16
<i>andar</i>	67	9,49
<i>avanzar</i>	65	9,21
<i>pasar</i>	43	6,09
seguir	35	4,96
marchar	24	3,40
<i>acercarse</i>	21	2,97
<i>dirigirse</i>	19	2,69
<i>pasear</i>	17	2,41
<i>bajar</i>	10	1,42
atravesar	9	1,27
cruzar	7	0,99
CELKEM	677	95,89

J. Dubský u sloves *atravesar* a *cruzar* uvádí význam *kráčet přes*, u *seguir* *kráčet za*.

Grafické znázornění výše popsaného se zahrnutím nezmíněných ekvivalentů („ostatní“):

Sloveso *kráčet*, stejně jako ostatní česká slovesa, má poměrně malý počet španělských ekvivalentů. Tento fakt může být způsoben odlišností českého a španělského slovesného systému, protože ve španělštině se často pracuje s perifrázemi a slovesa pohybu bývají často jejich součástí.

IV. 2. 4. VÝZNAMOVÉ ROZDÍLY SLOVES *IR*, *ANDAR*, *CAMINAR*

Jak vidno z popisu českých ekvivalentů těchto sloves, nelze každému z nich přiřadit pouze jeden protějšek. Dvě z nich (*ir*, *caminar*) jsou navíc nejčastěji překládána slovesem *jít* a *andar* slovesem *chodit*, které se od *jít* liší pouze videm. Jak tedy definovat významy jednotlivých španělských sloves?

Sloveso *ir* se liší od ostatních dvou tím, že implicitně popisuje orientaci pohybu, a to ablativně neboli směrem od mluvčího.

Slovesa *andar* a *caminar* sice postrádají tento význam, ale implicitně znamenají *přemístění po vlastních nohou*, proto v některých případech figurují jako komplement doplňující sloveso *ir*.

Rozdíl významu sloves *andar* a *caminar* spočívá ve dvou bodech. Za první, sloveso *caminar* popisuje konkrétní pohyb, zatímco sloveso *andar* může popisovat pohyb zcela neuspořádaný. Za druhé, pohyb popsáný slovesem *caminar* nemůže být přerušován, jedná se o séma nepřetržitosti. Sloveso *andar* toto séma postrádá.

Po převedení do tabulky vznikne tento přehled:

	IR	ANDAR	CAMINAR
ORIENTACE	+	±	±
ABLATIVNOST	+	±	±
ADLATIVNOST	–	±	±
PŘEMÍSTĚNÍ PĚŠKY	±	+	+
DETERMINACE	±	–	±
NEPŘETRŽITOST	±	±	+

IV. 3. SALIR, PARTIR

Slovesa *salir* a *partir* lze přeložit do češtiny jako *vyjít*, *odejít*. Jaké jsou jejich specifické významy?

IV. 3. 1. a) SALIR

Podle Dolores Garcíi Padrónové sloveso *salir* obsahuje sémata

{+dynamicita, ±vertikalita, +orientace, +ablativo, +bodovost, +ohraničenost}

a je používán v rozličných kontextech, což zapříčiňuje, že má mnoho různých významů. Některé z nich jsou velmi odlišné – jak na poli fyzického přemísťování, tak na poli poznávacích (nacionales) procesů.

Na základě těchto sémat lze význam slovesa *salir* definovat následovně:

Pohyby popisované tímto slovesem jsou prováděny pouze v horizontální rovině, narodí se např. od *subir* či *elevar*. Sloveso obsahuje význam orientace pohybu, v tomto případě směrem od mluvčího. Přemístění začíná v jednom determinovaném bodě, který mluvčí považuje za limitovaný. Význam je často zaměřen právě na opuštění tohoto bodu, nesoustředí se tolik na průběh pohybu.

Rys +limitado umožňuje nabývání různých významů, v nichž sloveso vždy popisuje proces nebo přemístění, vykonávané objektem při překročení prahu ohraničeného prostoru nebo stavu.

Podle J. Dubského jsou českými ekvivalenty slovesa *salir* slovesa *jít ven*, *vyjít*, *odejít*.

Všechna tato slovesa mají následující rysy:

Pohyby popisované těmito slovesy jsou pouze horizontální povahy.

Slovesa mají význam orientace pohybu – k mluvčímu se ovšem vztahuje (a to ne ve všech případech) pouze sloveso *odejít*.

Přemístění začíná v jednom determinovaném bodě, který mluvčí považuje za limitovaný.

V případě slovesa *jít ven* ovšem nemůžeme říci, že se význam nesoustřeďuje na celý proces pohybu.

Všechna slovesa obsahují význam překročení prahu determinovaného prostoru. U sloves *jít ven* a *vyjít* se jedná o prostor uzavřený, sloveso *odejít* může znamenat též *opustit uzavřený prostor*, ale ne nutně.

Data z paralelního korpusu jsou následující:

SALIR

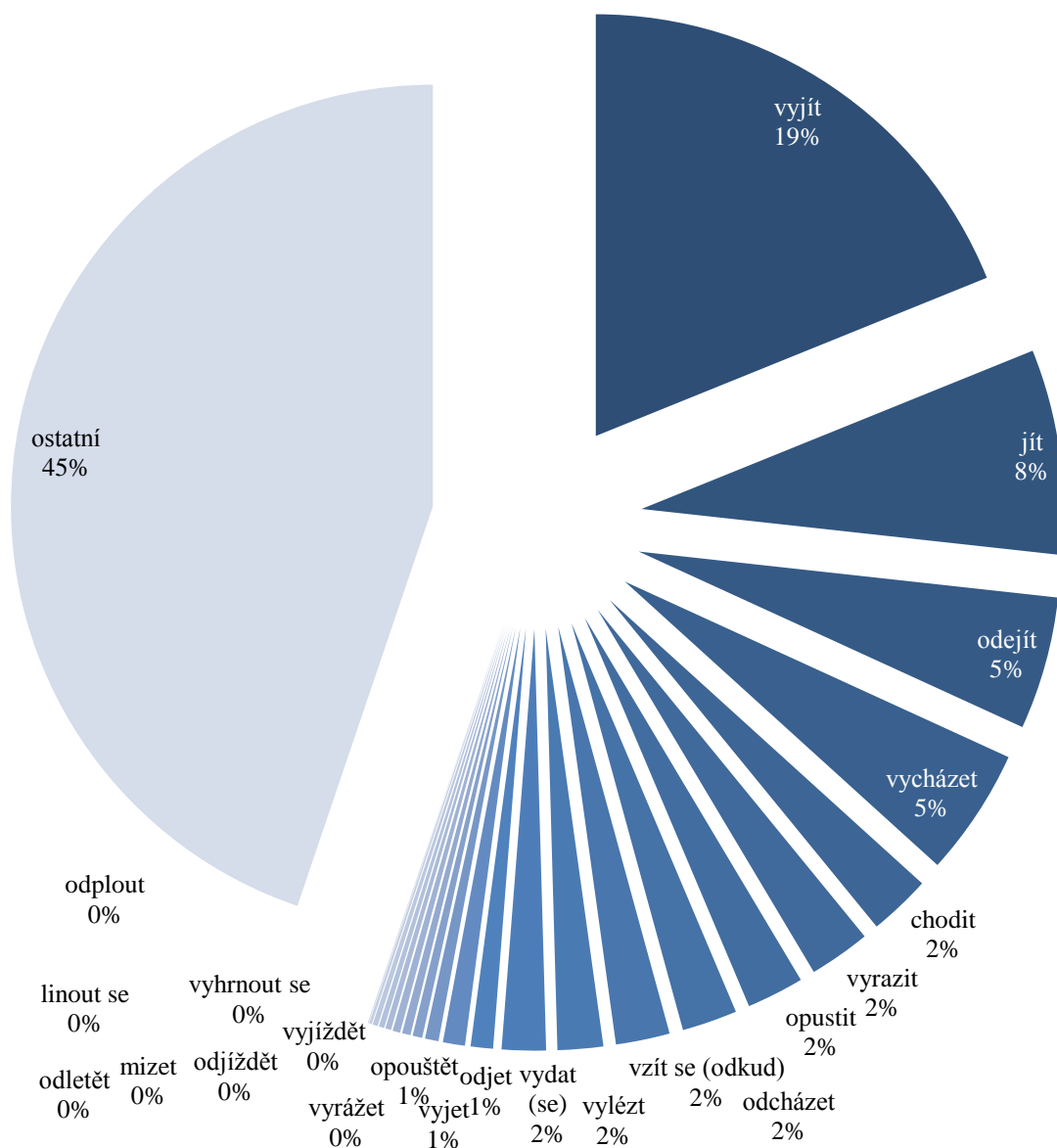
CELKEM 8661 VÝSKYTŮ

ČESKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
vyjít	1635	18,88
jít	681	7,86
odejít	441	5,09
vycházet	424	4,90
chodit	205	2,37
vyrazit	203	2,34
opustit	190	2,19
odcházet	183	2,11
vzít se (odkud)	179	2,07
vylézt	151	1,74
vydat (se)	146	1,69
odjet	74	0,85
vyjet	73	0,84
opouštět	45	0,52
vyrážet	32	0,37
vyjíždět	28	0,32
odjíždět	25	0,29
mizet	19	0,22
vyhrnout se	18	0,21
odletět	17	0,20
linout se	9	0,10
odplout	3	0,03
CELKEM	4781	55,20

Pořadí ekvivalentů ve slovníku J. Dubského: *jít (ven), vyjít, vyjet, odejít, odjet, odplout,*

odletět. Tyto ekvivalenty jsou zde rozprostřeny na početní stupnici od začátku do konce. Zároveň se zde vyskytuje poměrně velké množství protějšků nezahrnutých ve slovníku.

SALIR

IV. 3. 1. b) VYJÍT

České sloveso *vyjít* se v paralelním korpusu vyskytuje nejen ve významu *přemístit se směrem ven*, ale často i ve významech přenesených či ustálených slovních spojeních.

J. Dubský uvádí k tomuto slovesu španělský ekvivalent *salir*. Mluvíme-li o slunci, pak *aparecer, ascender, levantarse*. V případě, že se jedná o knihu, *aparecer, editarse, publicarse, salir (a la luz)*. Další sémantické souvislosti, v nichž lze použít sloveso *vyjít*, se týkají vyhlášky či zákona – *publicarse, promulgarse*. *Vyjítí čísel v loterii* odpovídá španělskému *ser sorteado/a* a *vycházíme-li z předpokladu*, je na místě slovní spojení *partir de una suposición*.

Stejně jako sloveso *salir* se sloveso *vyjít* vyskytuje v mnoha ustálených slovních spojeních, ačkoli v porovnání se *salir* je jich méně.

Z předcházejícího lze usoudit, že sloveso *vyjít* se užívá v mnoha souvislostech, nezaujímá tedy jen oblast fyzického přemísťování.

Co se týče významu tohoto českého slovesa, Slovník spisovné češtiny⁶ uvádí *chůzí se dostat ven, vydat se na cestu (za určitým cílem), chůzí se dostat nahoru, dostat se ven, na povrch*.

Ekvivalenty dle paralelního korpusu jsou následující:

VYJÍT

CELKEM 3074 VÝSKYTŮ

ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
salir	1635	53,19
ir	226	7,35
pasar	137	4,46
dejar de	129	4,20
partir	25	0,81
lograr	16	0,52
alejarse	9	0,29

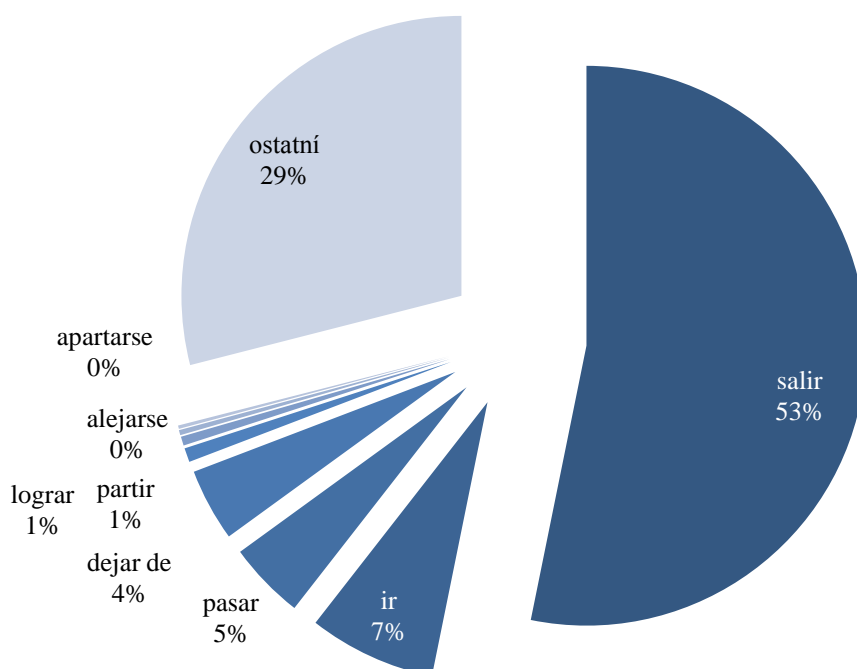
---

⁶ Zmiňuji jen významy týkající se fyzického přemísťování osob či věcí.

apartarse	6	0,20
CELKEM	2183	71,01

Zde se slovníkový předpoklad, že nejčastějším protějškem slovesa *vyjít* je sloveso *salir*, potvrdil.

VYJÍT

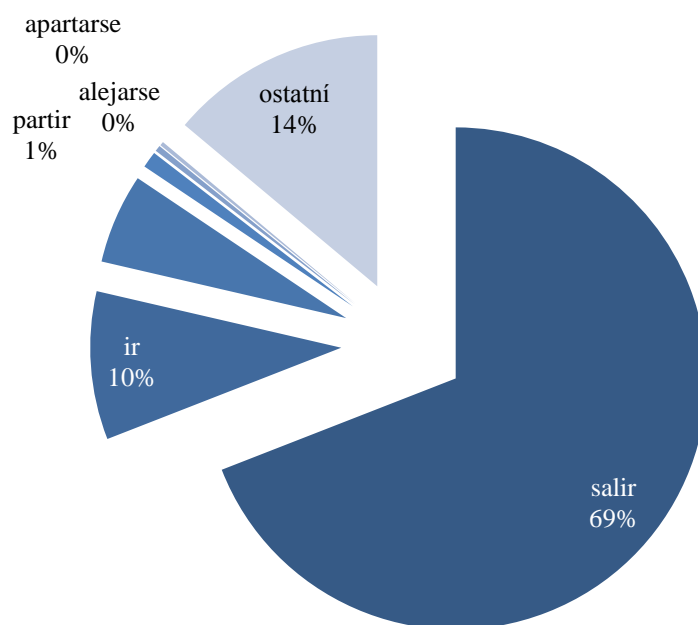
Vzhledem k tomu, že sloveso *vyjít* má kromě významu *chůzí se dostat ven, vydat se na cestu (za určitým cílem), chůzí se dostat nahoru, dostat se ven, na povrch* i významy *být vydán – kniha vyjde do týdne; vzít za východisko – vyjít z předpokladu, z určité koncepce; skončit s dobrým výsledkem, dosáhnout ho – součet mu vyšel; o ceně – dosáhnout nějaké výše – ta stavba vyjde na milion korun; připadnout – vyšlo mu na každého sto korun; vybýt – nevyjde mu na čtení čas; vystačit – vyjít s málo penězi; snést se – vyjít s někým po dobrém*, bylo na vzorku dvou set náhodných výskytů zjištěno, že sloveso *vyjít* se ve významu fyzického přemístění někam vyskytuje přibližně v 77 procentech případů. Po odečtení zbylých dvaceti tří procent dostaneme početní základ pro sledování ekvivalentů 2367 výskytů.

VYJÍT - JAKO SLOVESO POHYBU

2367 VÝSKYTŮ

ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
salir	1635	69,07
ir	226	9,55
pasar	137	5,79
partir	25	1,06
alejarse	9	0,38
apartarse	6	0,25
CELKEM	2038	86,10

VYJÍT jako sloveso pohybu

V tomto případě je zcela znatelný vyšší podíl ekvivalentu *salir*.

IV. 3. 2. a) PARTIR

Význam slovesa *partir* je ve výkladovém slovníku popsán následovně:

1. *Salir o marcharse [de un lugar].*

2. *Salir de un lugar para dirigirse a otro: A la semana siguiente partimos hacia Cádiz.*

(A. Sánchez 2001)

Dle Dolores Garcíi Padrónové sloveso *partir* obsahuje tato sémata:

{+dynamicita, ±vertikalita, +orientace, +ablativo, +bodovost, ±ohraničenost}.

Jediný odlišný rys od slovesa *salir* je absence významu ohraničenosti. To znamená, že počátek pohybu nemusí být nutně v determinovaném prostoru, který mluvčí považuje za ohraničený, ale může začínat v bodě, který mluvčí za specifikovaný nepovažuje.

Tyto rysy jsou platné vždy nezávisle na prvcích, se kterými se spojuje v různých kontextech a to i v případech, kdy od nich přejme jiné významy.

V paralelním korpusu je situace následující:

PARTIR

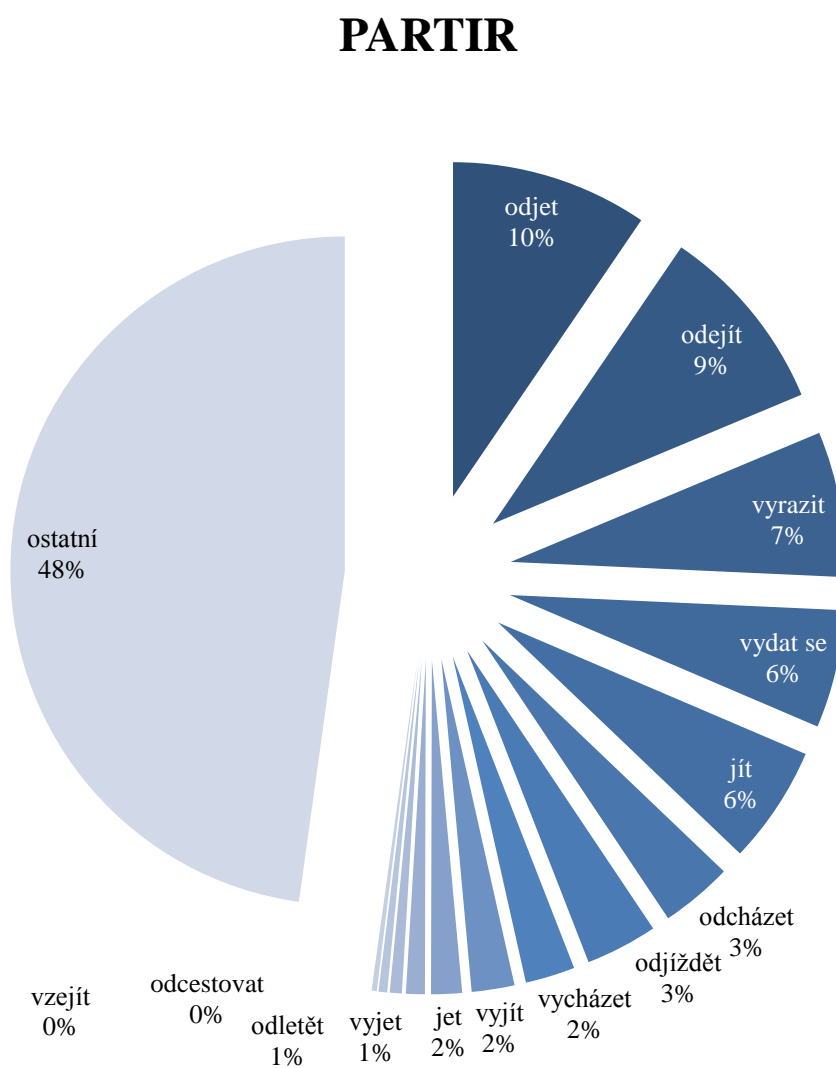
CELKEM 1209 VÝSKYTŮ

ČESKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
odjet	115	9,51
odejít	111	9,18
vyrazit	85	7,03
vydat se	69	5,71
jít	69	5,71
odcházet	42	3,47
odjíždět	42	3,47
vycházet	29	2,40
vyjít	25	2,07
jet	18	1,49
vyjet	11	0,91
odletět	7	0,58

odcestovat	5	0,41
vzejít	3	0,25
CELKEM	631	52,19

Ve významu slovesa *partir* jakožto slovesa pohybu uvádí Dubský ekvivalenty (v tomto pořadí): *odcestovat*, *odjet*, *odejít*; *vycházet*, *vyjít*. Ekvivalent *odcestovat* přitom tvoří pouze 0,41 % z celkového množství českých protějšků.

Grafické znázornění s uvážením nezmíněných ekvivalentů:

IV. 3. 2. b) ODEJÍT

Slovník J. Dubského uvádí následující překlady do češtiny: *odejít, vycházet, vyjít (z)*.

Rozložení španělských ekvivalentů tohoto českého slovesa v paralelním korpusu je následující:

ODEJÍT

CELKEM 2948 VÝSKYTŮ

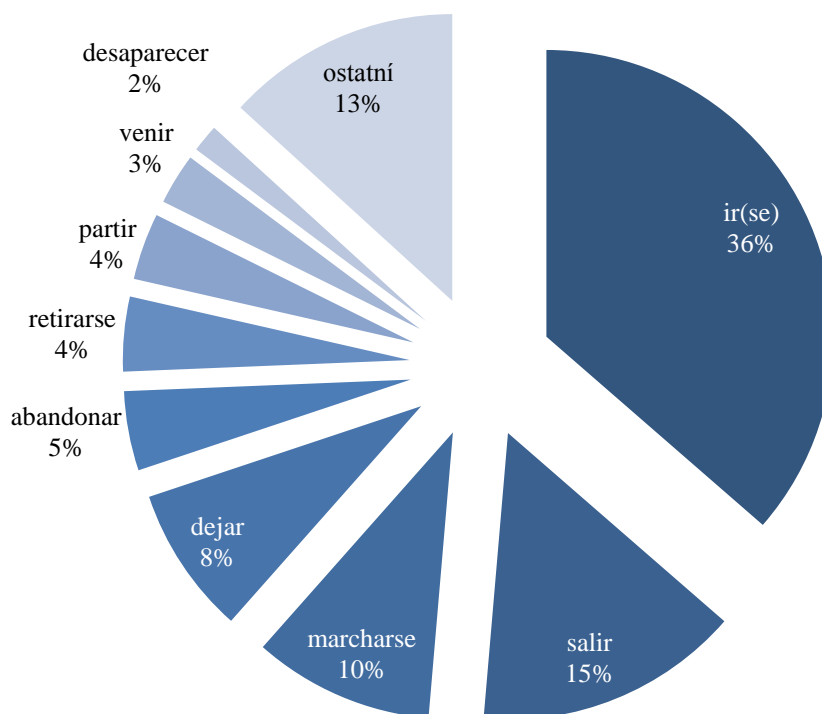
ŠPANĚLSKÝ EKVIVALENT	POČET VÝSKYTŮ	PODÍL Z CELKU V PROCENTECH
ir(se)	1073	36,40
salir	441	14,96
marcharse	300	10,18
dejar	246	8,34
abandonar	132	4,48
retirarse	124	4,21
partir	111	3,77
venir	85	2,88
desaparecer	46	1,56
CELKEM	2558	86,77

Slovník zde uvádí ekvivalenty v pořadí *irse, partir, salir, marcharse*. Slovesu *partir* jsou ovšem početně předřazeny ještě ekvivalenty *dejar, abandonar* a *retirarse*.

V grafické podobě pak

ODEJÍT

Při porovnání se slovníkovým překladem slovesa *salir* nelze přehlédnout shodu dvou ze tří sloves: *vyjít* a *odejít*. *Vyjít* jakožto *chůzí se dostat ven*, *vydat se na cestu* (srov. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost 2006) a *odejít* s významem *chůzí se vzdálit, opustit* nesouhlasí s rysem {±limitované}, protože mají ve svém významu zahrnut ohraničený počátek pohybu. To znamená, že při striktním pohledu by oba tyto české ekvivalenty byly adekvátní pouze při překladu slovesa *salir*, nikoli *partir*.

Podle Dolores Garcíi Padrónové slovesa *salir*, *partir* a *llegar* tvoří sémantickou skupinu označenou jako {+puntual} (přemístění začíná nebo končí v nějakém definovaném bodě). Uvnitř této skupiny sloveso *salir* tvoří opozici k *partir* a *llegar*, protože u prvního se pohyb vzdaluje od počátečního bodu nebo přibližuje k bodu poslednímu, takže počátek a konec lze považovat za determinovaný, kdežto u druhé dvojice nezáleží na tom, zda je počáteční a koncový bod ohraničen či ne.

Příklad. *El coche se detenía bajo el gran árbol y salieron algunos de las casetas.*

Narozdíl od toho *partir* může popisovat přemístění z jakéhokoli (neohraničeného) bodu (Příklad 1), stejně jako z bodu ohraničeného (Příklad 2).

Příklad 1. *Los guerreros eran identificables por sus ademanes de partir al asalto.*

Příklad 2. *De la sala anaranjada partía la melodía de un piano.*

IV. 3. 3. VÝZNAMOVÉ ROZDÍLY SLOVES *SALIR*

A *PARTIR*

Podle Dolores Garcíi Padrónové slovesa *salir* a *partir* jsou obě orientována směrem od mluvčího a pohyb jimi popisovaný začíná v nějakém určitém bodě. Měla by se tedy lišit pouze sématem ohraničenosti, což znamená, že sloveso *salir* by popisovalo pohyb začínající v prostoru, který mluvčí považuje za ohraničený.

Převáděno do tabulky:

	SALIR	PARTIR
ORIENTACE	+	+
ABLATIVNOST	+	+
ADLATIVNOST	–	–
BODOVOST	+	+
OHRANIČENOST	+	±

Předpoklad o ohraničenosti lze považovat za ověřený vzhledem k českým ekvivalentům těchto sloves – nejčastější ekvivalent slovesa *salir* je české *vyjít* (v 19 % případů), jehož význam je mimo jiné *chůzí se dostat ven* – nutno chápat z nějakého ohraničeného prostoru. Naproti tomu sloveso *partir* má 10 % ekvivalentů ve slovese *odjet*, dalších 9 % ve slovese *odejít* a 7 % ve slovese *vyrazit*.

IV. 4. SLOVESA IR, VENIR, LLEGAR

IV. 4. 1. HYPOTÉZA

Na základě výše zmíněných definic španělských sloves *venir* a *llegar* a českého slovesa *přijít* je zřejmé, že bez správného pochopení jejich jednotlivých významů, které se v češtině a ve španělštině liší, nelze tato slovesa překládat. E. Fernández Couceiro popisuje potíže českého mluvčího s jejich správným užíváním, které mohou plynout z ustáleného zavádějícího překládání. Zatímco české *přijít* znamená *chůzí se NĚKAM dostat* (srov. Slovník spisovné češtiny), španělské *venir* je definováno jako *Trasladarse a o hacia el lugar EN QUE SE ENCUENTRA LA PERSONA QUE HABLA*, neboli přemístit se na/k místo, kde se nachází mluvčí (srov. Diccionario del español actual).

Na základě článku E. Couceira a knihy *Español para hablantes de polaco* jsem dospěla k následujícím závěrům, jejichž pravost ověřím pomocí česko-španělského korpusu.

- a) Akce vyjádřená slovesy *venir* a *llegar* směřuje směrem k mluvčímu.
- b) Akce vyjádřená slovesy *ir* a *llegar* směřuje od mluvčího (*llegar* lze tedy použít v obou případech).
- c) Při použití slovesa *llegar* se neklade důraz na průběh přemístění, ale pouze na samotný fakt *přijítí/přijetí někoho/něčeho někam*.
- d) *Venir* naopak popisuje celý proces.

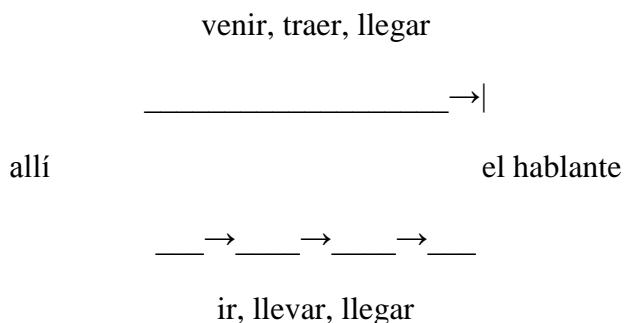

Schéma použití sloves pohybu (Campos, 2006)

- e) Se slovesem *ir* ani *venir* nemůže být uveden údaj o délce trvání pohybu.

f) Určit, zda se jedná o pohyb směrem k mluvčímu či od mluvčího, v některých případech vyžaduje hlubší vcítění.

g) České *přijít* lze užít, ať už se jedná o pohyb k mluvčímu či směrem od něho.

h) České *jít* může být, narozdíl od španělského *ir*, doplněno časovým údajem (Do práce *chodím* čtvrt hodiny).

Česko-španělského paralelního korpusu poskytuje možnost analyzovat reálné užití obou jazyků, proto se stává cenným nástrojem pro verifikaci výše zmíněných axiomů.

IV. 4. 1. a) AKCE VYJÁDŘENÁ SLOVESY *VENIR* A *LLEGAR* SMĚŘUJE K MLUVČÍMU

- *Když přišla servírka, Aguirre si objednal dušenou rýži a kotletu s rokfórem, já salát a králíka. Cuando vino la camarera, Aguirre pidió arroz a la cazuela y un entrecot al roquefort; yo pedí una ensalada y conejo.*

Na základě zkušenosti se servírkami a číšníky lze tvrdit, že servírka *přišla* směrem k mluvčímu, který je zde zároveň vypravěčem v první osobě.

- *Zatímco mnozí odjížděli, Číňané naopak stále přicházeli jako tiší mravenci. Mientras muchos se marchaban, los chinos, en cambio, seguían llegando como silenciosas hormigas.*

I u příkladu se slovesem *llegar* platí hypotéza, že akce jím popsaná směřuje k mluvčímu.

IV. 4. 1. b) AKCE VYJÁDŘENÁ SLOVESY *IR* A *LLEGAR* SMĚŘUJE OD MLUVČÍHO

- *Šla kolem mě s Nanou a ještě s jednou dívkou, pravděpodobně s mladší sestrou. Iba con la Nana y otra criatura, probablemente alguna hermana menor.*
- *Někdy jsem šel do městečka a vracel se s veterinářem, aby prohlédl krávy a slepice a cestou se podíval také na nemocné. A veces yo iba al pueblo y volvía con un veterinario que revisaba a las vacas y a las gallinas y, de paso, echaba una mirada a los enfermos.*

Mluvčí v městečku evidentně není (věta se zdá být popisem opakované činnosti). Pohyb tedy směřuje od něj, což znamená, že předpoklad (akce vyjádřená slovesem *ir* směřuje směrem od mluvčího) se potvrdil.

- *Když se vrátil domů, poslal svého asistenta pryč a uvařil si jasmínový čaj, aby se očistil. Al llegar a su vivienda despidió al ayudante y preparó té de jazmín, para purificarse.*

mluvčí (vypravěč)
nevykonává žádný pohyb

začátek pohybu
nespecifikován

průběh pohybu
nespecifikován

cíl pohybu
(doma)

Vypravěč ani aktér přemístění se necítily být na místě určení, snad proto je použito sloveso *llegar*. Na tomto příkladě je dokázán i předpoklad, že sloveso *llegar* nevyjadřuje průběh pohybu, ale pouze fakt, že pohyb byl vykonán.

IV. 4. 1. c) PŘI POUŽITÍ SLOVESA *LLEGAR* SE NEKLADE DŮRAZ NA PRŮBĚH PŘEMÍSTĚNÍ, ALE POUZE NA SAMOTNÝ FAKT *PŘIJITÍ/PŘIJETÍ NĚKOHU/NĚČEHO NĚKAM*

A.

- *Šla dál tichými, studenými chodbami, prošla všemi třemi částmi domu, až se octla v salonu. Siguió por los corredores silenciosos y helados, cruzando los tres cuerpos de la casa, hasta llegar al salón.*

Jak už jsem naznačila výše, sloveso *llegar* nebývá doplněno komplementy, které by blíže specifikovaly okolnosti pohybu, vyjadřuje pouze strohý fakt. Zde je tato hypotéza umocněna i v českém překladu, kde bylo použito sloveso *octnout se* (*náhle, bezděčně se vyskytnout na nějakém místě, v nějaké situaci* [Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, 2006]).

České sloveso *octnout se* též nepřipouští žádné elementy vyjadřující okolnost pohybu.

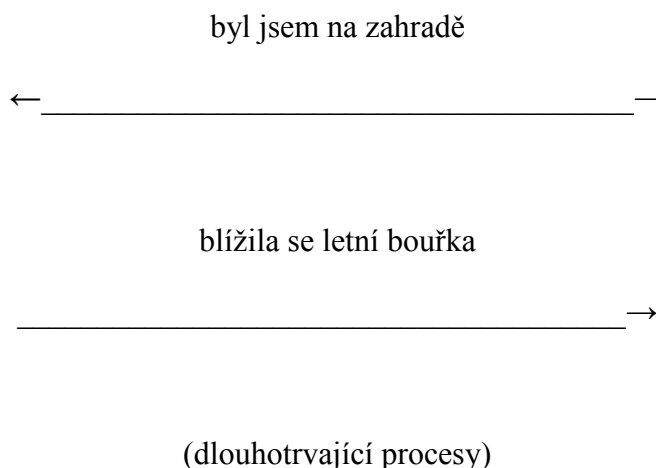
B.

- *Když jsem dorazila na udanou adresu, okamžitě jsem poznala okolí ulice Republiky a první, co mě napadlo, bylo vzít nohy na ramena, pak jsem si to ale rozmyslela a přesvědčila sama sebe, že za zeptání přece nic nedám. Al llegar a la dirección reconocí las inmediaciones de la calle República y mi primer impulso fue escapar de allí, pero lo pensé mejor y concluí que nada perdía con preguntar.*

Tento příklad jen ilustruje výše zmíněnou hypotézu. Opět je zde použito nedokonavé české sloveso vyjadřující *dostat se někam, dospět někam* (Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost, 2006).

IV. 4. 1. d) VENIR NAOPAK POPISUJE CELÝ PROCES

- *Byl jsem tehdy na zahradě, i když se blížila letní bouřka a už bylo slyšet hromy, a začal jsem na stole v altánku kousek od venkovní branky sestavovat jeřáb. Pasó que estaba en el jardín, a pesar de que se venía una tormenta de verano y se oían ya los truenos, y me había puesto a armar una grúa sobre la mesa de la glorieta, cerca de la puerta de calle.*

Z popisu lze usoudit, že bouřka se skutečně blížila pomalu – již bylo slyšet hromy a mluvčí se pustil do nějaké činnosti. Jedná se tedy o příklad, kdy sloveso *venir* popisuje procesuální jev.

- *Přijeli ve vlněných šatech, Paula si pod paží nesla hadrovou panenku a Nicolás těž-*

kého železného Krista, kterého dostal od své učitelky, připadal mi menší a hubenější, později jsem zjistila, že v mé nepřítomnosti odmítal jíst. Venían vestidos de lana, Paula traía su muñeca de trapo bajo el brazo y Nicolás el pesado Cristo de hierro regalo de su maestra, me pareció más pequeño y delgado, después supe que en mi ausencia se negaba a comer.

česká verze:

→|

přijeli; jednorázový, dokonavý děj

+ popis aktérů po dokončení pohybu

španělská verze:

→ _____ → _____ →

přicházeli; aspekt průběhovosti

+ popis aktérů během pohybu

Ve druhém případě je *venir* přeloženo dokonavým slovesem *přijet*, což by napovídalo více hypotéze, že je zde podstatný pouze výsledek pohybu. Jak ale uvádí Zavadil a Čermák (Zavadil–Čermák, 2010), *organizace kategorie českého vidu není totožná s organizací španělského aspektu*. Nelze tedy tento fakt pokládat za důkaz jednorázovosti děje.

Zdá se, že zde je kladen důraz na celou dobu příchodu a na to, jak (za jakých okolností) probíhal.

V korpusu lze ale najít větu

- „Přijel jsem z Chile, abych ho našel.“   Vine desde Chile para encontrarlo.,

ve které je bezpochyby důraz pouze na samotném faktu ukončení pohybu a ne na celém jeho průběhu.

Graficky znázorněno pak

→|

dokončený děj + důvod k jeho existenci

Zde se kloním k možnosti, že děj popsaný slovesem *venir* v této větě není durativní, ale jednorázový a ukončený. Nemohu proto souhlasit s názorem E. Fernández Couceira, že sloveso *venir* popisuje narozdíl od slovesa *llegar* celý proces děje.

IV. 4. 1. e) SE SLOVESEM IR ANI VENIR NEMŮŽE BÝT UVEDEN ÚDAJ O DÉLCE TRVÁNÍ POHYBU

- *Mucho tiempo do el pueblo corrían las gentes, aún no, cuando ya habían caído las primeras lluvias y el mar se volvió turbio y desapareció el olor.*

Zdá se, že ne vždy je tato hypotéza platná. Nicméně je to jeden případ ze čtyř tisíc sedmi set sedmnácti.

IV. 4. 1. f) URČIT, ZDA SE JEDNÁ O POHYB SMĚREM K MLUVČÍMU ČI OD MLUVČÍHO, V NĚKTERÝCH PŘÍPADECH VYŽADUJE HLUBŠÍ VCÍTĚNÍ

- „*Voy a la disco. ¿No quieres venir conmigo?*“

La segunda parte implica un análisis psicológico: en su pensamiento, Petr se sitúa ya de camino hacia la discoteca, con lo cual el movimiento de Katka sería siempre en dirección hacia él.“ (Fernández Couceiro, 2000)

V paralelním korpusu lze nalézt větu

- *Všetchny tyto okolnosti mě přivedly k nejdůležitějšímu rozhodnutí mého života: odejdu do Madridu. Todas estas circunstancias me empujaron a tomar la decisión más importante de mi vida: venir a Madrid.,*

kteřá též předpokládá, že mluvčí je v Madridu alespoň v představách, i když v tomto případě může vzniknout pochybnost, zda tam není i fyzicky.

IV. 4. 1. g) ČESKÉ PŘIJÍT LZE UŽÍT, AŽ UŽ SE JEDNÁ O POHYB K MLUVČÍMU ČI SMĚREM OD NĚHO

- „Přijďte za mnou po představení do šatny a uvidíme, co bych pro vás mohl udělat,“ vyzval ji svým krásným hlasem se silným přízvukem Rakušana. -Venga después de la función a mi camerino y veremos qué puedo hacer por usted -dijo él con su preciosa voz y un fuerte acento austriaco.

Než začneme uvažovat o slovesech pohybu, je třeba ujasnit si výchozí pozice obou aktérů. Nacházel-li by se herec s přízvukem Rakušana v momentě výše zmíněného vyjádření ve své šatně, pravděpodobně by již nebylo třeba specifikovat, kam má *ona* přijít, nejspíše by se místo slova *šatna* objevilo zájmeno *sem*. Vycházejme tedy z předpokladu, že mluvčí se nenalézá v cílovém bodě. Zde bychom si měli položit otázku: Proč použil sloveso *venir* a ne *ir* či *llegar*?

výchozí bod

(např. divadelní foyer)

cílový bod

(šatna)

v čase promluvy se zde nalézají:

mluvčí + posluchač

(muž s přízvukem Rakušana + dáma)

v čase promluvy se zde nalézá:

imaginární mluvčí

(muž s přízvukem Rakušana si představuje, že je již v šatně)

Je možné, že mluvčí se již vcítil do budoucí situace, tudíž mentálně je v okamžiku, kdy představení skončilo a on je ve své šatně. Zde zdánlivě dokazujeme, že české *přijít* lze užít i když se jedná o pohyb od mluvčího, který zde ale pravděpodobně nenastal.

- *Ovšemže, začínat nový trh je vždycky nejistá věc: lidé chtějí přijít na večírek, jedině pokud tam bude hodně lidí; ... Sin duda, lanzar un nuevo mercado siempre es una propuesta incierta: la gente quiere ir a fiestas sólo si va mucha gente; ...*

Zde se jedná o neosobní obecnou pravdu, nepředpokládám proto, že mluvčí se cítí být součástí aktivity – zde večírku. Jedná se tedy o pohyb směrem od mluvčího – mluvčí na večírku není (usuzuji dle španělské verze *ir a fiestas*), ani se tam být necítí. Přesto je pohyb v češtině vyjádřen slovesem *přijít*.

výchozí bod

(např. kavárna)

cílový bod

(večírek)

v čase promluvy se zde nalézají:

mluvčí + posluchač

v čase promluvy se zde **NE**nalézá:

ani mluvčí ani posluchač

ani vykonavatel pohybu („lidé“)

Že lze sloveso *přijít* použít i ve významu *pohybu směrem k mluvčímu*, je demonstrováno již na předchozím úryvku.

IV. 4. 1. h) ČESKÉ JÍT/JET MŮŽE BÝT DOPLNĚNO ČASOVÝM ÚDAJEM

Tento předpoklad se v některých případech bezesporu naplňuje, např.:

- *poněvadž dokážu jít hodinu pěšky a v dešti, ... porque soy capaz de caminar una hora bajo el agua, ...*
- *Jeli tři dny a potom mu řekl: „Ó vladaři času, jenž jsi podstatou a znamením doby! V Babylónii jsi mě chtěl nechat zahynout v bronzovém bludišti s mnohými schodišti, dveřmi a zdmi. Cabalgaron tres días, y le dijo: “¡Oh, rey del tiempo y sustancia y cifra del siglo!, en Babilonia me quisiste perder en un laberinto de bronce con muchas escaleras, puertas y muros; ...*

IV. 4. 2. VÝZNAMOVÉ ROZDÍLY SLOVES *IR*, *VENIR*

A *LLEGAR*

Na základě práce s paralelním korpusem byly ověřeny následující hypotézy:

- a) Akce vyjádřená slovesy *venir* a *llegar* směřuje k mluvčímu.
- b) Akce vyjádřená slovesy *ir* a *llegar* směřuje od mluvčího (*llegar* lze tedy použít v obou případech).
- c) Při použití slovesa *llegar* se neklade důraz na průběh přemístění, ale pouze na samotný fakt *přijít/přijetí někoho/něčeho někam*.
- f) Určit, zda se jedná o pohyb směrem k mluvčímu či od mluvčího, vyžaduje v některých případech hlubší vcítění.
- g) České *přijít* lze užít, ať už se jedná o pohyb k mluvčímu či směrem od něho.
- h) České *jít* může být, narozdíl od španělského *ir*, doplněno časovým údajem.

Sloveso *venir* nemusí popisovat celý proces, může být užito k popisu výsledku nějakého durativního procesu.

- d) *Venir* naopak popisuje celý proces.
- e) Se slovesem *ir* ani *venir* nemůže být uveden údaj o délce trvání pohybu.

Po převedení výše zmíněného do tabulky získám přehled o rozdílných vlastnostech těchto sloves:

	IR	VENIR	LLEGAR
ORIENTACE	+	+	±
ADLATIVNOST	–	+	±
ABLATIVNOST	+	–	±
BODOVOST	+	±	+

Tabulka. Rozdílné vlastnosti sloves *ir*, *venir* a *llegar*.

Slovesa *ir* a *venir* jsou implicitně orientovaná, tzn. děj jimi popsán má směrový vztah směrem k mluvčímu. Děj popsáný slovesem *llegar* tohoto prvku může nabývat kontextuál-

ně, ne však nutně. Slovesa *ir* a *venir* se pak liší ve směru orientace děje vůči mluvčímu – sloveso *ir* se užívá k popisu děje, který probíhá směrem od mluvčího a sloveso *venir* k popisu děje opačného. Sloveso *llegar* může kontextuálně popisovat oba druhy dějů.

V. ZÁVĚR

Stavba českého a španělského jazyka je velmi odlišná, z toho plyne i odlišnost slovesných systémů. Netřeba zmiňovat absenci kategorie vidu ve španělštině a z toho plynoucí nutnost vyjádřit průběhovost a dokonavost (neboli perfektivnost a imperfektivnost – [Zavadil–Čermák, 2010]) jinými prostředky. Proto může být zavádějící uvažovat o průběhovosti děje vyjádřeného slovesem *venir* a jednorázovosti děje vyjádřeného slovesem *llegar*.

Ve španělštině je narozdíl od češtiny možnost implicitně vyjádřit vztah přemístění k mluvčímu. V češtině je k popsání tohoto významu zapotřebí přidat nezávislé komplementy.

V češtině lze implicitně vyjádřit, zda přesun probíhá pěšky nebo za použití nějakého vozidla. Španělština dokáže rozlišit pouze přesun pěšky (sloveso *andar*), ale není to zde tak důležité. Tento fakt se uvádí pouze v ojedinělých případech (srov. počet výskytů slovesa *andar* a slovesa *ir* v paralelním korpusu).

Tyto formální rozdíly ve stavbě jazyka se projevují jiným způsobem vyjadřování stejných obsahů. Nelze tedy předpokládat, že každému španělskému slovesu lze přiřadit jeden fixní český ekvivalent, který bude významově vždy odpovídat – je třeba v každé situaci zvolit ten, který odpovídá nejvíce.

Lze tedy říci, že sloveso *llegar* popisuje pohyb nezávislý na mluvčím a vyžaduje, aby tento pohyb končil v nějakém určitém bodě.

Sloveso *venir* se užívá k vyjádření pohybu směrem k mluvčímu, ale není třeba, aby pohyb jím popisovaný končil v nějakém určitém bodě (v bodě, který mluvčí považuje za konkrétní).

Sloveso *acudir* se narozdíl od těchto dvou sloves používá podstatně méně a má navíc význam *dostavit se na místo, na které je člověk volán* nebo *přispěchat někomu na pomoc*, případně *účastnit se nějakého společenského aktu*. Často bývá užíváno v kontextu spěchu.

V rámci druhé významové skupiny sloves byl zkoumán rozdíl mezi slovesy *ir*, *andar* a *caminar*. Při sledování slovesa *ir* v paralelním korpusu je obtížné vydělit z množství jeho kolokací pouze ty, které se týkají fyzického přemístění osob či objektů, což se projevilo na 75 % zastoupení nedefinovaných českých ekvivalentů. Přesto jsou závěry průkazné; sloveso *ir* se v korpusu vyskytuje přibližně dvacet šest tisíckrát, což je mnohonásobně více než

např. sloveso *andar* se dvěma a půl tisíci výskyty. Sloveso *ir* vyjadřuje pohyb ve většině případů orientovaný směrem od mluvčího, který implicitně není ve spěchu.

Sloveso *andar* znamená *pěšky se přemísťovat, přemísťovat se chůzí*. Implicitně se jedná o pohyb pomalejší než pohyb popsáný ostatními slovesy pohybu, čemuž napovídá i třetí nejčastější český ekvivalent *kráčet*. Pohyb popsáný slovesem *andar* není orientován směrem k mluvčímu, ačkoli kontextuálně (např. je-li v opozici s jiným, orientovaným, slovesem) může tento fakt vyjadřovat.

Sloveso *caminar* má též význam přemísťovat se chůzí, ale od slovesa *andar* se liší sématem nepřetržitosti, neboli pohyb jím popsáný je prováděn bez přestání. Český ekvivalent *kráčet*, který je konotován s pomalostí vykonávaného pohybu, je zde na druhém místě v četnosti. Stejně jako sloveso *andar* i sloveso *caminar* je užíváno ke specifikaci pohybu, je-li třeba říci, že někdo se přemísťoval *pěšky*.

Třetí skupina sloves má z formálních důvodů pouze dva členy – *salir* a *partir*. Sloveso *irse* nelze při pozorování v paralelním korpusu oddělit od *ir*.

Sloveso *salir* znamená *vyjít, odejít* – soustředí se v popisu na počátek děje, ne tolik na jeho průběh. Děj jím popsáný je orientovaný směrem od mluvčího, přičemž začíná v bodě, který mluvčí považuje za determinovaný. V těchto dvou charakteristikách se shoduje s nejčastějším českým ekvivalentem *vyjít*, který ale neobsahuje implicitně vztah k mluvčímu.

Sloveso *partir* má dva majoritní české ekvivalenty – *odjet* a *odejít*, které se liší pouze v tom, zda je pohyb prováděn pěšky nebo ve vozidle. Není zde kladen důraz na podobu opouštěného prostoru, ale na pouhý fakt opuštění nějakého místa. Slovesa *odjet* a *odejít* nepopisují směr pohybu vzhledem k mluvčímu; žádná česká slovesa tuto inherentní vlastnost ani nemají.

VI. LITERATURA

- Akademie věd České republiky, Ústav pro jazyk český. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Praha : Academia, 2006. 647 s.
- CAMPOS, Pedro. *Español para hablantes de polaco*. Madrid : Sociedad General Española de Librería, 2006. 79 s.
- COROMINAS, Joan. *Breve diccionario etimológico de la lengua castellana*. Madrid : Gredos, 2008. 640 s.
- Český národní korpus - InterCorp. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Cit. 1. 3. 2011 – 22. 5. 2011, dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.
- DUBSKÝ, Josef. *Velký česko-španělský slovník I. + II*. Praha : Leda, 1996. 2468 s.
- DUBSKÝ, Josef. *Velký španělsko-český slovník I*. Praha : Academia, 1999. 958 s.
- DUBSKÝ, Josef. *Velký španělsko-český slovník II*. Praha : Academia, 1999. 875 s.
- FERNÁNDEZ COUCEIRO, Eduardo. Errores de interferencia en la utilización de los verbos de movimiento. *Boletín Asociace učitelů španělštiny*. 2000, 2, 4, s. 6-12.
- GARCÍA PADRÓN, Dolores. *Estudio semántico de los verbos de movimiento en el español actual*. Universidad de La Laguna, Tenerife, 1988. 781 s. Rigorózní práce. Universidad de La Laguna.
- HERRADOR DEL PINO, Manuela. *La enseñanza del español a estudiantes de origen eslavo*. Granada, 2002. 756 s. Rigorózní práce. Universidad de Granada.
- PASCUAL FORONDA, Eladio. *Gran diccionario de la lengua española*. Barcelona : Larousse, 2007. 1856 s.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORDE) [en línea]. *Corpus diacrónico del español*. <<http://www.rae.es>> [16-04-2011]
- SÁNCHEZ, Aquilino. *Gran diccionario de uso del español actual*. Madrid : Sociedad General Española de Librería, 2001. 2133 s.
- SECO, Manuel; ANDRÉS, Olimpia; RAMOS, Gabino. *Diccionario del español actual*. Madrid : Santillana, 2005. 4672 s.
- ZAVADIL, Bohumil; ČERMÁK, Petr. *Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretací přístup*. Praha : Karolinum, 2010. 570 s.